

AKTUALNO VPRAŠANJE

V zadnjih letih odkupi vse čiparske izdelke z Gorenjske trgovske izvozno podjetje »Dom« iz Ljubljane. Največ teh izdelkov izvažajo, deloma pa so namenjeni tudi domačim kupecem. Vendar so cene zelo visoke, čipkarice pa po drugi strani izredno malo zaslužijo za svoje delo. Ali ne bi kazalo, da bi tudi gospodarska podjetja na Gorenjskem lahko odkupovala čipke preko kmetijskih zadrug.

co, ter na ta način morda pomaga urediti položaj klekljarice?

Tajnik Trgovinske zbornice za okraj Kranj, tovarš Sefič, pravi o tem takole: »Gospodarska podjetja na Gorenjskem do sedaj čipk niso odkupovala, ker je vse odkupil »Dom« iz Ljubljane. Menim, da bi gospodarska podjetja na Gorenjskem lahko odkupovala čipke preko kmetijskih zadrug.«

Direktor trgovskega podjetja »Kokra« v Kranju, tov. Volavček, pa pravi, da sedaj kupujejo le čipke strojne izdelave in te delno tudi uvažajo. Povpraševanje je veliko in vse izdelke takoj prodajo. »Dom« odkupuje gorenjske čiparske izdelke zato, ker oskrbuje klekljarice z uvoženo prejico. Podjetje »Kokra« bi sicer lahko prekrbovalo prejico, ima odobren kontingenčni deviz za uvoz blaga, vendar pravijo, da bi bili ti izdelki zaradi uvožene prejice verjetno predragi za gorenjske potrošnike.

L.J.

LETNO X. — ST. 9 — CENA DIN 10.—

KRANJ, 1. FEBRUARJA 1957

GLAS GORENJJSKE

GLASILLO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI ZA GORENJSKO

ŽIVAHNE JE KO LANI

Za hišnike ali proti njim?

V KRAJSKI OBČINI SO SKORAJ V VSEH HISAH, KI SO VKLJUČENE V STANOVAJŠKO SKUPNOST, ŽE ZAKLJUCILI VOLITVE NOVIH HISNIH SVETOV.

Kaže, da se družbeno upravljanje tudi na tem področju uveljavlja. Prvi uspehi so tu. Seveda že ne v obliki pralnih strojev, se salcev za prah in drugih gospodinjskih pomočkov, kajti denarna sredstva, s katerimi sveti razpolagajo, so še preskomorna, pa tudi razdeljena tako, da jih ni mogoče izkoristiti za nabavo take in podobne vrste.

Uspех pa je že v tem, da letos v mnogih hišah, kjer so lani po dvakrat ali celo večkrat morali voliti hišne svete — ker se je vsakdo branil sodelovati v njih — volitev ni bilo treba ponavljati. Udeležba stanovalcev je bila dobra, volitve hitro opravljene in tudi razprava precej živahn.

Problemov — predvsem v novih naseljih v mestu — je še precej. Neurejene komunalne naprave v prvi vrsti. Potem nesolidnost pri gradnji, ki mnogim hišnim svetom odvzame domala vsa razpoložljiva sredstva. Neprestano je treba kaj popravljati, od oken, ki so postala vegasta, ker so bila izdelana iz nepresušenega lesa, do ometa, ki neprestano odpada, ker je v njem prepozno žgano apno.

Ob takih popravilih pa se potem mimo grede plača iz hišne blagajne tudi račun, ki bi ga moral poravnati stanovalec sam. Pri tem niti ni najhujše, da se hišna režija obremenjuje za nekaj stotakov. Važnije je, da se v takih okoliščinah stranke razvajajo in počasi sploh ne znajo več ločiti, kaj se je pokvarilo zaradi nesolidne izdelave, kaj pa zaradi njihove nepazljivosti.

Zanimivo je na primer, da na Zlatem polju v večini blokov še danes hišni sveti niso sklenili s stanovalci pogodbe o prevzemu stanovanja, v kateri bi se načinko ugotovile vse pomembljivosti v stanovanju in tako točno razmejilo tisto, kar na račun nesolidnosti gradenj plača hišni svet, od tistega, kar zaradi nesolidnosti stanovalca mora poravnati pač on sam.

Prav zato je nerazumljivo, zakaj noben blok (vsaj na Zlatem polju ne) nima hišnika. Ne plačanega človeka, marveč družine, ki bi se pri vselitvi obvezala, da bo za brezplačno stanovanje (in morda še skromen honorar) zaklepala ob določeni uri vsa večna vrata, ugašala luči na stopniščih, čistila stopnišča in obveščala hišni svet o nujnih popravilih v stavbi. V Ljubljani imajo vsi novi bloki hišnike. Nekatere večje stavbe starejšega datumata v Kranju (pa tudi nekatere novejše »nedržavne« hiše — Merkurjevi bloki) imajo za hišnika že vnaprej predvideno stanovanje.

Res je sicer, da hišo upravlja hišni svet.

Toda samoupravni organ brez tehnične moći tudi v tem primeru ne bo kos vsem nalogam, ali pa se bo ukvarjal samo s pobiranjem stanarine in sopodpisovanjem potbotnic za opravljena dela.

Pestrosti je premalo

Kako poživiti pionirske organizacije

Pionirske organizacije so na šolah mareske zakriveni v ozek krog svojega dela. Vse, kar imenujemo delo pionirskih organizacij, so bili razni krožki, kjer so učitelji pomagali otrokom, ki niso mogli slediti pouku. Pionirska organizacija pa naj bi vzgajala pionirje, razvijala njihove pobude, ustvarjalnost, jim na primeren način približevala družbeno stvarnost, nudila razvedrišlo. Te krožki naj ne bi vodili samo učitelji, temveč posamezni ljudje, ki so vešči tega dela in jih veseli delo s pionirji.

Anketa, na katero so odgovorile vse šole na Gorenjskem, je pokazala, da skoraj povsod delajo je priložnosti (šolski) krožki. Prav tako se zanimalo za delo s pionirji samo učitelji, le iz osnovnih šol Žiri, Škofja Loka, Šenčur in Tržič, so na anketi, ki jo je razpisal OO DPM v Kranju, odgovorili, da sodelujejo pri delu tudi drugi — mladina,

delavci, starši itd. Do konca lanskega leta v nekaterih šolah sploh še niso imeli pionirskih organizacij (Javorinski rovt, Gozd, Kocra, Dražgoše, Osnovna šola in Gimnazija Radovljica), starešinskih svetov pa v vseh šolah razen v pionirskem odredu »Lojze Šiška« Stražišče, »Matija Verdnik - Tomaž« na Jesenicah in v Oklevku do konca lanskega leta ni bilo. Nekatere šole so sicer odgovorile, da imajo starešinski svet, vendar le-ti ne opravljajo svojih nalog. Ponekod so v tem mesecu že vidno napredovali. Pripravljajo se na proslavljanje pionirskih dñi in na druge akcije. V Trsteniku so na primer predlagali Kmetijski zadrugi, naj ustanovi aktiv mladih zadržnikov — pionirjev, v Predosljah pa so vključeni pionirji v strelsko družino, TVD »Partizan« in gasilsko društvo.

L.J.

Na cesti v Kranju

Tokrat nekaj drobnih prekrškov na cestah Kranja. Naš fotoreporter se je sprehajal in ujem v kamero nekaj prizorov.

Kljub temu, da je to nevarno, se kolesarji kar včeraj sprehaajo (zgoraj levo). — »Dobre volje« na tleh ob kolesu. Opozorila milicijska niso zaledla (zgoraj desno). Neprevidno prehitevanje je reden pojav na naših cestah. Dva avtomobila, vmes kolesar (slika spodaj). Državljan! Bodimo previdni!

naš razgovor

Ceste, vodovod in kanalizacija — to so naši načrti

O delu Sveta za komunalne zadeve pri ObLO Radovljica je predsednik sveta tovarš Lenart Petrač povedal tole:

»Svet za komunalne zadeve se je v letu 1955 znašel pred resnim problemom, kako opraviti vsa komunalna dela na območju občine. Zaradi obširnih nalog je bila ustanovljena komunalna uprava. Kljub temu pa z delom še vedno nismo na tekočem. V Radovljici in Kropi bo treba obnoviti celotno kanalizacijo. V Lescah, Radovljici in Kropi bomo morski zgraditi komunalne na vseh tistih območjih, ki so bila zazidana že pred leti, pa so še vedno brez vode in brez cest.«

»Kaj ste predvideli v proračunu za leto 1957?«

»Na zadnji seji smo proračun za leto 1957 ponovno pregledali in vnesli vse le najnujnejša dela — kot so: gradnja cest, vodovoda in kanalizacije ter napeljavo električne na že zazidanih območjih. Nazadnje predvidevamo za letos še izdelavo zazidalnih načrtov, popravilo kopališča v Radovljici in popravilo mostu v Otočah.«

»Kako je pri vas s kopališči?«

»V občini imamo tri kopališča: eno v Radovljici, eno v Kropi in eno v Lescah — tako imenovani Sobčev baje. Preurejati so ga začeli lani in ko bo dograjen, bo eno izmed najlepših kopališč ob sotočju Save Dolinke in Save Bohinjke. To kopališče ne bo privlačno

samo za naše delovne ljudi, ampak bo pomembno tudi za razvoj turizma v občini.« C.R.

KAKO JE BILO LANSKO LETO?

Celotno gospodarstvo kranjskega okraja je izpolnilo lanskoletni družbeni plan (po podatkih, ki jih je zbral okrajni Zavod za gospodarsko-planiranje) po vrednosti s 101,4%, predvideni bruto produkt s 96,9% in plan dobička s 95,8%.

V teh sicer suhoparnih številkah so zajeti vsi napori delovnih kolektivov naših podjetij in vsega prebivalstva Gorenjske.

Najbolj zanimivo je pogledati, kako in v kakšni meri so lani dosegli plan industrijska podjetja, saj je industrija po bruto produktu v kranjskem okraju na prvem mestu. V tej panogi je bil količinski plan dosegzen in celo malenkostno presezen (100,4 odstotka), medtem ko industrija vrednostnega plana (98,6%) ter plana dobička (96,3%) ni dosegla. Prav tako industrijska podjetja niso dosegla planiranega števila zaposlene delovne sile (98,9%).

Zadnji pokazatelj pa mimo drugih zasluži toliko pozornosti, da se ob njem malce pomudimo.

Lanskoletno sprejemanje okrajnega družbenega plana je potekalo istočas-

no z intenzivnim prizadevanjem za dvig proizvodnosti dela in proizvodnje. In prav takrat je bilo slišati marsikatero utemeljeno príponbo na rova večne podjetij, ki so planirala lani precej večji porast delovne sile kot pa sorazmerno s tem kol'činsko proizvodnjo. Obstajala je namreč bojanjen, da so podjetja te plane nekoliko neresno postavila in pri tem dokaj zapostavila težnjo za boljšo organizacijo dela in na ta način tudi neposredno povečanje proizvodnosti. Iz ust nekaterih vodilnih predstavnikov podjetij je bilo slišati izjave, če da je povečanje števila zaposlenih povsem utemeljeno.

Toda dejstvo, da je bil lanskoletni količinski plan v industriji dosežen in tudi presezen, z 1,1% manj zaposlenih od planiranega števila kaže, da se da tudi z nekolkoma manj delavci, toda ob izboljšani organizaciji dela, katero so nekatera podjetja sprovedla že lani, dosegi isti učinek.

Zeleti bi bilo, da bi slednja ugovitev našla odsek tudi v letosnjem družbenem planu, saj bi bil to dokaz, da je proizvodnost dela na Gorenjskem v stalnem porastu. I.A.

Ceprav redko, se vendarle zgodi, da se kakša stranka iz blokov izseli. To bi bila idealna priložnost, da se reši problem hišnikov. Seveda bosta morali to storiti stanovanjska skupnost in stanovanjska uprava. Verjetno kar kmalu! Kajti to ni samo problem, o katerem so po naključju razpravljali na zadnjih sestankih hišnih svetov na Zlatem polju, marveč je od tega v mnogočem odvisno pravilno vzdrževanje stanovanjskih hiš.

-lk

TE DNI PO SVETU

● Predsednik republike Josip Broz-Tito je v torek sprejel delegacijo Vsekitajske ljudske skupščine in mesta Pekinga, ki se že daje časa mudita v naši državi.

● Avstrijski notranji minister Oskar Helmer je poslal Izvršnemu odboru sklada OZN za begunce poslanico, v kateri pravi, da je treba ukeniti vse potrebno, da bi uredili vprašanje madžarskih beguncov v Avstriji. Poslanica pravi, da je avstrijska vlada vključila v svoj proračun izdatke za okrog 20.000 beguncev in da je to za tako dejelo kot je Avstria, hudo breme.

● Poveljstvo varnostnih sil OZN je sporočilo, da je na novo razporedilo svoje čete. Dve tretjini teh čet sta sedaj osredotočeni na severnem delu Sinajskega polotoka v bližini Gaze, da bi lahko te čete OZN hitro vkorakale v Gazo, brž ko bi se Izraelci umaknili iz nje.

● Poveljnik varnostnih sil general Burns se sedaj mudi v Bejrutu, kjer razpravlja s predstavniki agencij OZN za pomoč beguncem iz Palestine, o 250.000 arabskih beguncih, ki so zbrani v Gazi.

● Na prelazu Kotorib, na madžarsko-Jugoslovanski meji so v sredo repatriirali 91 begunec iz Madžarske. Ti begunci so izrazili željo, da bi se vrnili v domovino.

● Grški delegat v OZN Eustatiades je v Socialnem odboru Generalne skupščine predlagal, naj bi Organizacija združenih narodov sprejela novo proceduro, ki bi omogočila sleherni članici, da bi se lahko pritožila proti kršitvi človeških pravic druge članice OZN. Opozoril je na to, da se je Grčija že pritožila zaradi britanske kršitve človeških pravic na Cipru. Te pritožbe so predložili komisiji za človeške pravice in gospodarsko-socialnemu svetu. Komisija pa ni hotela obravnavati teh vprašanj, češ da zanje ni pristojna. Zato zdaj Grčija predlaga Generalni skupščini, naj bi uveljavili pravico do pritožbe in tako odpravili zmedo glede pristojnosti o obravnavanju teh ali drugih podobnih primerov. Socialni odbor Generalne skupščine bo začel verjetno danes obravnavati grški predlog.

● Ameriški Predstavniški dom je v sredo s 355 glasovi proti 61 sprejel resolucijo, ki pooblašča predsednika ZDA, da lahko v primerni potrebi uporablji ameriške oborožene sile na Srednjem Vzhodu. Resolucija predvideva tudi ustavovitev sklada za dajanje pomoči deželam v tem delu sveta.

● V Kielu v Zahodni Nemčiji je trenutno velika stavka kovinarjev. Stavka se bo tudi nadaljevala, kot zatrjujejo, ker so delavci odklonili priporočilo sindikalnega vodstva, naj se s 1. februarjem vrnejo na delo. Pri glasovanju se je 76 % delavcev izreklo proti kompromisnim predlogom.

● Prezidij Velike romunske ljudske skupščine je ratificiral vse pogodbe in konvencije, sklenjene med Jugoslavijo in Romunijo ob obisku delegacije romunske vlade in delavski partije Romunije lani oktobra v Jugoslaviji.

● Agencija Nova Kitajska poroča, da so lani demobilizirali v tej državi več kot 740.000 vojakov. Izmed teh so jih okrog 140.000 zaposlili v tovarnah in rudnikih, kakih 10.000 pa so jih poslali na delo v največje središče jeklarske industrije. Drugi so se vrnili na kmete, da bi pomagali pri kmetijskem razvoju dežele. Lani je država odobrila kakih 90 milijonov juanov za demobilizirane borce, ki so odšli na delo v gospodarstvo.

IZDAJA CASOPISNO ZALOZNISKO IN TISKARSKO PODJETJE »GORENJSKI TISK« / DIREKTOR SLAVKO BEZNICK UREJA UREDNIŠKI ODBOR - ODGOVORNI UREDNIK MIRO ZAKRAJŠEK / TELEFON UREDNISTVA ST. 476, 397 - TELEFON UPRAVE ST. 475 / TEKOCI RACUN PRI KOMUNALNI BANKI V KRANJU 61-KB-1-2-135 / IZHAJA OB PONEDELJIKIH IN PETKIH / LETNA NAROCNINA 800 DINARJEV, MESECNA 50 DINARJEV

Stočanska francoska delegacija ne bo imela lahkega dela v palači ZN. Tudi veliko število učenih strokovnjakov, odiščnih pravnikov in premetenih diplomatov ne bo moglo zakriti resnice o Alžiru pred svetovno tribuno. Močnejši od vseh govorov, protestov in resolucij je pogumno dejanje vsega alžirskega naroda prav v tem tednu, ko se bo v političnem odboru ZN začela razprava o alžirskem vprašanju.

Od ponedeljka dalje je ves Alžir kot plamen kopico suhe slame zajela splošna stavka. 8 milijonov Alžircev je popolnoma prenehalo z delom, ustavili so se stroji, prenehala so delovati podjetja, zamrla je trgovina in promet... Glavna alžirska mesta so kot Izumrla, po njih krožijo le francoske vojaške patrule. Vsi pozivi francoskih kolonialnih oblasti, grožnje, nasilno odpiranje trgovin in ropanje in skršilo odpora zatiranih Alžircev. Soje so prazne že od lanskega oktobra, ko se ni pojavil noben alžirski otrok v učilnicah, zdaj pa tudi francoski starši svojim otrokom ne pusti v šolo, ker se boje nemirov na ulicah.

Stavka pa se je razširila tudi preko morja v metropolo. Alžir-

LJUDJE IN DOGODKI
VES NAROD STAVKA

ski delavec v Franciji so v znamenje solidarnosti prenehali delati, njihova stavka pa je precej pričakala posamezne veje industrije, zlasti avtomobilsko. Alžirski študentje pa so napovedali 8-dnevno gladovno stavko. Alžirskemu ljudstvu so se z enodnevno stavko pridružili tudi vsi prebivalci Tunisa in Maroka. Stavka v Alžiru, morda največja v vsej zgodovini, se je začela v ponedeljek, trajala pa bo celih 8 dni. Njen glas sega preko meja Alžira in že vnaprej spodbuja vse skrbno pripravljene argumente, ki so jih francoski diplomati pripravili, da bi prepričali ostale države v svoje dobre namene in v »sneločljivo povezanost Alžira s Francijo. *

Pred ZN prihaja francoska delegacija že s starim argumentom, po katerem svetovna organizacija ni poklicana, da bi »vmešaval v notranje zadeve Francije«. Prav tako nameščava delegacija pariške vlade obožiti druge države, zlasti Egipt, za vmešavanje v alžirske zadeve in podpiranje alžirske-

ga upora. Ce pa vse to ne bi zaledlo, potem nameščava francoska delegacija zapustiti zasedanje in začeti z bojkotom ZN. To so storili že na zadnjem zasedanju. Tedaj so ZN dobrohotno popustili v upanju, da bo Francija v skladu s svojimi svobodoljubnimi tradicijami te našla rešitev.

Toda tudi nova vlada pod socialističnim krmilom ni našla izhoda, niti ni prinesla miru Alžiru. Politika »pomirjevanja« je spodbujala samo še odločnejši odpor, ker svobodoljubni teženj ni mogoče »pomiriti« z orojem. Namesto miru je tako Alžir vstopil že v tretje leto vojnne... *

»Odbijamo, da bi prevzeli vlogo grobarja francoske unije!« je vzkljuknil pred letom dni predsednik vlade Guy Mollet v odgovor na napade desnice. Po znanju so na kongresu socialistične stranke v Lille-u sprejeli pomemben sklep, da je treba čimprej začeti razgovore z upornikom o prekiniti ognja. Toda eno so besede, drugo so dejanja. *

Nasilni poskusi reševanja al-

žirske drame so tembolj obsojanja vredni, ker jih izvaja vladna, ki se ne strinjajo s politiko svoje stranke na vladni. Je nedavno zapisal v odprttem pismu vodstvu stranke: »Nedvomno je, da bi socialistična vlada, ki bi imela za predsednika vladne nekoga drugega in ne generalnega sekretarja, že zdavnaj padla, kot se je to dogajalo tudi v preteklosti. Gotovo je, da vlada desnice ne bi nikdar mogla spriči socialistične opozicije nadaljevati sedanje politiko v Alžiru...«

Namesto desnice pa si socialistična vlada maže roke z alžirsko krvjo. In zato se prav lahko zgoditi, da se bodo besede Molleta o »grobarju francoske unije« v resnicu obrnili proti njemu, kakor se je njegova vlada obrnila proti alžirskemu ljudstvu. Tedaj pa bi socialistično vodstvo ne bilo samo grobar francoske unije, marveč tudi demokracije in svobodoljubnih tradicij francoskega naroda, grobar francoskega vpliva v Afriki in Aziji in ugleda francoske države v svetu sploh.

MARTIN TOMAZIC

kratko, vendar zanimivo

MESTNO GLEDALISCE
IZ LJUBLJANE GOST
PRESERNOVEGA
GLEDALISCA

V petek, 8. in v soboto 9. februarja bo prišlo v Prešernovo gledališče na prvi prijateljski obisk Mestno gledališče iz Ljubljane. Gostje se bodo predstavili kranjskemu gledališčemu občinstvu z dvema uprizoritvama, in sicer s komedijo Barillet - Grédy »Pero« in drama Maksima Gorkega »Malomeščani«. — Ob srečanju s kranjskim gledališčkim občinstvom bodo ljubljanski gledališčniki prav gotovo opravljeno svoj sloves, saj je Mestno gledališče — čeprav mlado — v petih letih obstoja doseglo zavidljive uspehe.

LIKOVNI DELAVCI GORENJ
SKE RAZSTAVLJAJO
V BOHINJSKI BISTRICI

Razstava Kluba likovnih delavcev Gorenjske, ki je bila v drugi polovici decembra in prvih dneh januarja v Prešernovem muzeju v Kranju, je bila te dni prenešena v Bohinjsko Bistrico. Otvoritve razstave ki je bila v ponedeljek, 28. januarja, in je vzbudila med tukajšnjim prebivalstvom dočaknje zmanj, so se udeležili tudi zastopniki ljudske oblasti in kulturnih institucij. Razstava bo odprta predvidoma 8 dni, načo pa bo obiskala še več drugih krajev na Gorenjskem.

POŽAR V TOVARNI VERIG

V nedeljo, 27. januarja v dočolanskem urah je nastal požar v kovačnici Tovarne verig v Lescah. Goreti je začelo zradi pomanjkljivega zavarovanja dimne cevi. Ob visoki temperaturi se je vžgala strela nad kovačnico. H'tra intervencija domačih gasilcev je požar takoj omejila. Nastala je le malenkostna škoda (okoli 15.000 dinarjev).

NOVINARIJ SMUCARJI
IZBRANI

V sredo je bilo v Kranjski gori izbirno tekmovanje za seštevko jugoslovanske novinarske reprezentance, ki bo 9. in 10. februarja letos nastopila na svetovnem novinarskem prvenstvu v smučanju v Kranjski gori. Na prvih deset mest so se po vrstnem redu uvrstili: Maver (»Pavliha«), Zirkelbach (Pionirski list), Podobnik (»Radio

Ljubljana«), Novak (»Progres«), Ledič (»Vjesnik u srijedu«), Miklén (»Glas Gorenjske«), Furlan (»Slovenski poročevalci«), Matetič (»Radio - Ljubljana«), Stular (»Slovenski poročevalci«) in Tome (»Radio Koper«). Teh deset novinarjev bo ostalo na 8-dnevnu skupnem treningu v Kranjski gori, ki ga bo vodil trener Janez Cop. Kapetan Jugoslovanske novinarske reprezentance je Zvone Zorko (»Radio Ljubljana«).

UCNI USPEH SO IZBOLJSALI
ZA 1,42 ODSTOTKA

Na osnovni šoli in Močnjah so v primeri z zaključkom lanskega leta izboljšali učni uspehi za 1,42 odstotka. K temu je neodvisno pripomoglo prizadevanje učiteljev in boljši stik staršev z učitelji. Pred kratkim so imeli tudi dvoje predavanj za starše. Letos obiskujejo osnovno šolo v Močnjah 103 učenc, ki imajo tudi svojo pionirska organizacija. Pred mesecem dni so sprejeli vanjo kar 32 cincinov.

C. Z.

Kaj je in kaj ni rešilo TD za popolnjanje »pisane Loke?«

● Uspelo jim je popraviti manjše poški v okolici Loke, na Stari grad, proti Suhi, Stari Loki in v Vincarje.

● Z dotacijo in lastnimi sredstvi so začeli propagirati razvaline Starega gradu. Podzidava je stala četrti milijona dinarjev.

● Načrte za novo kopališče se že poslali v prvo revizijo.

● Uspešno so pripravili že drugi turistični teden ter omogočili izdajo turističnega prospektka.

● Uredili so park pred pošto.

TODA

● Po vsem mestu še vedno teče streh.

● Plakatiranje še ni urejeno.

● Poti »za gradom« in »straški greben« še nista popravljeni.

● Na »Kanelju« še ni klopi.

K. J.

SKUPNA SEJA SVETA ZA PLAN
IN FINANCE TER SVETA
ZA GOSPODARSTVO

V ponedeljek, 28. t. m. je bila v Kranju skupna seja Sveta za plan in finance ter Sveta za gospodarstvo OLO. Razpravljali so o osnutku predloga letošnjega okrajnega družbenega plana in ga v načelu sprejeli ter da v razpravo komisijama za gospodarstvo obeh zborov OLO.

I. A.

OČNINI ZBOR SZDL
OČNINE CERKLJE

Pred dnevi so se zbrali občani Cerkev na letnem občnem zboru SZDL. Govorili so o družbenem upravljanju in ugotovili, da se leto v Šolah in trgovinah še ni zadovoljivo uveljavilo, medtem ko hišni sveti v cerkljanskih občinih sploh še niso ustanovljeni. Zanimiva je bila razprava o vprašanjih obrtništva, občavnovanja ter trgovni in tržnih cenah. Ostro so napadli samovoljno zviševanje cen in ustvarjanje dobčka v trgovinah. Cerkljanski obrtniki pravijo, da so v razmerju s kranjskimi obrtniki preveč obdovčeni, ker je na vasi obrtno delo cenejše kot v mestih.

KJE SO POTROŠNIKI SVETI
V RADOVLIJSKI OBCINI?

V torek, 29. t. m. je bila v Radovljici seja občinskega odbora SZDL. Razpravljali so o uveljavljanju družbenega in delavskega samoupravljanja v občini, kmetijskih in komunalnih vprašanjih. Po vseh sejah občinskih odborov SZDL na Gorenjskem, kakor tudi v Radovljici, so v tem času največ razpravljali o odkupu živine in cenah mesa, ki še niso urejene. Razpravljali so tudi o kalu mesa in bili

mnenja, da bi bilo moč kalo zmanjšati, n'kakor pa ne bi smel presegati 50%. Ugotovili so, da je meso v radovljiski občini dražje kot v vsem osrednjem kraju na Gorenjskem. Tudi stroški v trgovinah bi bili lahko nižji, če bi bilo med trgovinami več povezave. Ce bi se potrošniki sveti v občini zavedali svojih dolžnosti in pravice, bi lahko marsikatera nevečnost odpadla.

I. A.

DELAVSKI SVET ŽELEZARNE
ODLOŽIL SPREJETJE
DRUŽBENEGA PLANA

Po predlogu družbenega plana podjetja naj bi jesenjša Železarna izdelala letos nad 772.000 ton proizvodov. Delavski svet je na zasedanju 29. t. m. ugotovil, da je ta količinski plan moč uresničiti, vendar pa je sprejetje družbenega plana odložil, ker podjetju še niso znani finančni pokazalci. Bruto produkt Železарne iz leta v leto raste, medtem ko je udeležba podjetja na ustvarjenem dobčku čedalje manjša. Preusmeritev Železarne v boljšo kvaliteto proizvodnje spremišča povsem prenove davek, razen tega pa se predvideva še občutna podražitev rude, medtem ko so cene izdelkov Železarne plafonirane, ker to še narekujejo širši gospodarski interesi.

ZELEZARNA ZAPROSILA
ZA 141 MILIJONOV DIN
IZ OČINSKEGA STANOVANJ-
SKEGA SKLADA

Na torkovi seji je delavski svet Železarne na Jesenicah sklenil, da naj tovarna zaprosi za 141 milijonov din iz občinskega stanovanjskega sklada. Ta sredstva potrebuje Železarna za dograditev treh stanovanjskih blokov.

KAJ SODIMO O...

koncertih v Kranju?

In kaj sodijo ti o koncertih?

Dijakinja 7. razr. gimnazije: »Moderno glasbo zelo r

Del zgradbe kmetijskega posestva v Poljčah

Iz „tovarn brez streh in dimnikov“

V zadnjih letih lahko ugotavljamo ponekod večji, drugi manjši napredok državnih kmetijskih posestev na Gorenjskem.

Prav vsa ta kmetijska posestva so imela pred dobrim letom razdrobljeno zemljo po okoliši, tudi v razdalji do 14 km. Zemlja

na začrtovanih kompleksih bo moč umnje kmetovati zaradi smotrnejšega uporabljanja kmetijskih strojev, uvedbe plačevanja po ukinitku, ki se do sedaj še ni dovolj uveljavilo.

Ker so vsa posestva nastala iz majhnih kmetij, ni nikjer

ma 121,8 v privatnem sektorju. Le hektarski donos detelje (44,6 ozroma 44,7) ter lucerne (49,1 ozroma 50,7) je v privatnem kmetijstvu večji kakor na državnih posestev (velja za leto 1955). Upoštevati pa moramo še strniščne posevke, ki jih ima privatni sektor več kot splošno obdelan.

Vse to kaže, da državna posestva v glavnem dosegajo boljše hektarske donose, to tudi povzroča, da se vedno več kmetov nagiblje k naprednejši obdelavi zemlje s traktorji in umeščimi gnojili. Na posameznih kmetijskih posestvih so se lani že kazale pomanjkljivosti glede arondacije, ker je zaradi neurejenega kolobarjenja prišla vrsta kultur zaporedoma na isto obdelovalno površino. Zaradi vseh teh pomanjkljivosti — kolobar, se nezadostna pognojitev in tudi pomanjkanje delovne sile — so lani na posestvih dosegali kaj različne doneose. Tako so v Podvinu predelali na hektar 23 stotov pšenice, v Senčurju pa le 11; jedemena v Poljčah 27, na Jezerskem 12 stotov (tudi klimatski vzroki); krompirja v Škofiji Loka

200 kilogramov krme na leto za približno 100 glav živine, zato bodo morali v ta namen v prihodnje posestvi okoli 3 ha sčasne koruze, ter tudi več pese, detelje in lucerne.

Vsa posestva so se usmerila predvsem na vzrejo goveje živine, zlasti krav-molznic. Mlečnost krav se sicer zvišuje (na posestvu v Zabnici leta 1955 povprečno 1400, iani 1490 litrov, na Ekonomiji Kranj 2100, ozroma 2100, v Škofiji Loka 1434 oz. 1795, v Hrastju 1300 ozroma 1720, na Bledu 1870 ozroma 2 tisoč 50 litrov), vendar še ni dosegla začeljene predvidene višine.

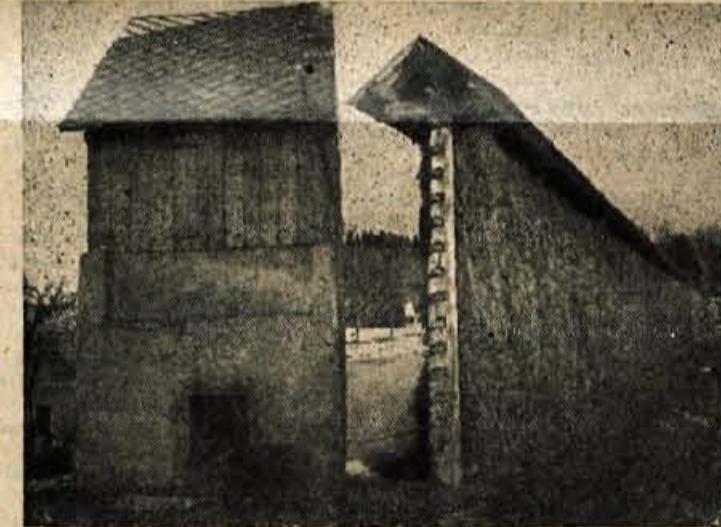
Uredništvo vseh teh načrtov in splošna izboljšava kmetijske proizvodnje nujno terja ureditev gospodarskih poslopij — hlev, vov, svinjakov, skladis, silosov in tako dalje — izboljšavo strojnega parka, eden največjih problemov pa je delovna sila. Posestva težko dobijo delavce. Delavci stalno prihajajo in odhajajo. Dogajajo se celo, da direktorji posestev odhajajo v Prekmurje, na Stajersko in Dolensko, da bi si zagotovili delavce. Brž ko se delavci pravljajo.

Na posestvih je zdaj približno že enkrat več živine kot pred leti, ni pa še vsa selekcionirana. Pri povečanem številu pa lažja tudi odbira živine po kvaliteti. Sčasoma bodo na posestvih zmanjšali tudi število krav, ki še niso teletila (tah je v hlevih še precejšen odstotek) in povečali število krav molznic.

Na posestvih je zdaj približno že enkrat več živine kot pred leti, ni pa še vsa selekcionirana. Pri povečanem številu pa lažja tudi odbira živine po kvaliteti. Sčasoma bodo na posestvih zmanjšali tudi število krav, ki še niso teletila (tah je v hlevih še precejšen odstotek) in povečali število krav molznic.

Povečanje števila živine je potrebno tudi zato, ker je zemlja izčrpana. Njive niso dovolj gnojene, zato tudi hektarski donos še ni zadovoljiv. Na en hektar obdelovane površine odpade zdaj na kmetijskem posestvu Mavčiče le 0,50 glav živine, na posestvu »Sava« Hrastje 0,60, Jezersko 0,65, Predvor 0,80 in le na Ekonomiji Kranj (1,10) in v Zabnici (1,30) nad 1 (podatki iz leta 1955).

Z načinom obdelave zemlje so v najtejnši zvezi hektarski donosi. Hektarski donosi so na posameznih kmetijskih posestvih večji kot donosi na privatnih kmetijah. Po republiških statističnih podatkih o donosih posameznih kultur v letu 1956 je hektarski donos v Sloveniji naslednji: pšenica 17,8 v družbenem sektorju in 12 v privatnem, ječmen 18,4 ozroma 11,4, oves 16,5 ozroma 9,2, koruza (leta 1955) 25,3 ozroma 16, krompir (leta 1955) 122,9 oziro-

KRMA JE PRIPRAVLJENA
Levo: ponekod jo hranijo v silosih (Podvin), drugje — pa kar po kozolcih

240, v Podvinu 84 stotov; pese v Poljčah 562, v Cerkljah 170 stotov itd.

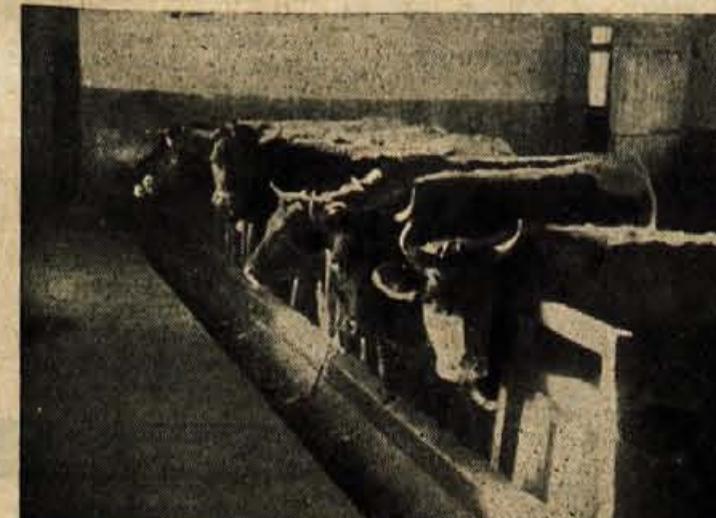
Glede na to se bodo nekatera posestva omejila na pridelovanje posameznih kultur, za katere imajo boljše pogoje, predvsem pa so se odločila, da bodo gojili več krmnih rastlin. Vsa posestva so se nasmreč odločila, da bodo v prvi vrsti pospeševala živinorejo. Ponekod je težava v tem, kako gojiti več živine, ko pa nimajo hlevov, pereča stvar pa je tudi krama. Dosedaj imajo le v Škofiji Loka 4 silose, ki bodo zagotovili po

dijo dela, odhajajo drugam — največkrat — v industrijo. Ta fluktuacija precej škodi. Vsi ljudje na posestvih sodijo, da bi delavci ostali, ozroma da bi jih lahko dobili, če bi jim lahko zagotovili primerna stanovanja. Zato bo treba misliti tudi na gradnjo stanovanja za kmeteckie delavce.

Pomanjkanje delavcev je — po navedbah posestev — tudi glavni vzrok temu, da so na posestvih omejili gojenje zelenjav in sočivja. Le na nekaterih posestvih gojijo malo zelenjav, medtem ko so druga posestva to pomogoča popolnoma opustila, čeprav izkušnje kažejo, da je zelo doinosna. Potrebe potrošnikov terja od posestev, da se v prihodnje bolj lotijo tudi te kmetijske veje.

Ponekod so že razpravljali o tem, da bodo prodajali svoje izdelke na tržnicih. Nekatera posestva računajo s tem, da bi také tržnice ustanovili že v tem letu v industrijskih sredisih. Tako namerava kmetijsko posestvo Polje odpreti lastno tržnico na Jesenicah. Prvi računa kažejo, da bodo lahko cene njihovih pridelkov nižje, kot so sedaj cene na trgu in v trgovinah z zelenjavjo na Jesenicah. Prav tako nameravajo vsa posestva v kranjski občini že spomladis (v kolikor bodo na razpolago sredstva) odpreti tržnico. Glavni smotri pri tem naj bi bili čim boljši, čim hitreje in čim ceneje oskrbovati potrošnike.

L.J.

KRAVE SE V CISTEM HLEVU DOBRO POCUTLJO

GLAS GORENJSKE

KAKO SO POSAMEZNE INDUSTRIJSKE VEJE DOSEGLE LANSKOLETNI PLAN

Iz podatkov, ki smo jih dobili na Zavodu za gospodarsko planiranje Okrajnega ljudskega odbora, je razvidno, da so posamezne industrijske posnoge izpolnile lanskoletni družbeni plan takole: črna metalurgija s 101,7%, elektro industrija 103,4%, teksilna industrija 100,6%, industrija gume 101,3%, živilska industrija 110,4%. Naslednje gospodarske posnoge pa plana niso dosegle: kovinska industrija namreč le s 87,1%, kemična industrija 93,4%, lesna industrija 95,8%, industrija celuloze in papirja 99,7% odstotno ter industrija usnja in obutve 95,5%.

I.A.

II. SEJEM MODE IN USNjarstva Z MEDNARODNO UDELEŽBO V LJUBLJANI

Z II. sejem mode in usnjarstva, ki bo od 30. III. do 7. IV., katerega se bodo udeležili tudi inozemski zastopniki, bo Gozdarsko razstavitev v Ljubljani začela letosno sezono sejmov ne le v slovenskem, marveč tudi v jugoslovanskem merlu. Tekstilne in usnarske razstave imajo v Ljubljani že dokaj dolgo tradicijo in so doslej zelo lepe uspehe.

Poudarek na letosni razstavi bo predvsem v komercialnem pogledu. Razstavljeni bodo večinoma finalni izdelki iz tekstila in usnja predvsem za široko potrošnjo.

V KAMNIKU SE OBETA ZIVAHNA GRADBENA SEZONA

ObLO Kamnik je sprejal odlok o zazidljivosti zemljišč. Prednost je dal zemljiščem ob obstoječih komunalnih napravah, na Meglerjevem hribu, na Jeranovem in na Zapricah, prostoru med obema cestama do gostilne Bevc. Pred nakupom stavbnega prostora se bo moral vsak pač priprati, kje bo lahko zidal, ker izven zazidljivnega načrta ne bo mogel dobiti gradbenega dovoljenja. S tem bo konec nenačrtnim gradnjam okrog mesta.

Zasebni graditelji se bodo letos morali odreči upanju na posojilo iz sredstev stanovanjskega sklada. Lani je namreč od skupne vsote 60 milijonov dinarjev iz tega sklada dobiло 58 zasebnih graditeljev posojilo v skupnem znesku 30,25 milijonov dinarjev. Od ostale vsote je bilo določenih 20 milijonov za nadaljevanje gradnje stolpne osennadstropne stavbe tovarne »Stol« na Duplici, ostalo pa je odpadio na popravila hiš stanovanjske skupnosti in na dograditve blokov.

Letos se bo v stanovanjski sklad zbralokrog 70 milijonov dinarjev, ki bodo v glavnem uporabljeni za gradnjo večjih stanovanjskih blokov kamniških tovarn. Tako bo tovarna Titan zgradila 5 četverokrov, tovarna usnja tri nadstropni stanovanjski blok z 12 stanovanji, podjetje Kamnik in rudnik kaolina Crna pa po en devetstanovanjski blok. Tako bo v letosnjem letu pod streho 8 stanovanjskih poslopij s skupno 50 stanovanji. Za pred zimo pa bo vsejih vseh 30 stanovanj v osennadstropni stolpni na Duplici, ki bo dograjenata pred jesenjo. Računajo, da bo letos vsejih še okrog 20 zasebnih stanovanjskih hiš, ki so v gradnji.

Z.

Opomba uredništva: Prav bi bilo, da bi ObLO Kamnik kljub temu, da je s strani podjetij precej zanimanja za najetje posojila iz občinskega stanovanjskega sklada, namenil del sredstev tega sklada tudi graditeljem zasebnih stanovanjskih hiš, saj bi tudi tako pripomogel lajšati veliko stanovanjsko stisko!

KMETIJSKA ZADRUGA VELESOVO JE UBRALA PRAVILNO POT

Kmetijska zadruga Velesovo, v katero so vključeni še zadržniki iz Trate, Adergasa, Praprotne police in Češnjevka, je vsa leta svojega obstoja le životalila. Objektivnih vzrokov za to je bilo več, kajti zadruga nima niti lastnih prostorov. Da bi rešili to vprašanje, so se že več let ukvarjali z mislijo, da bi skupno z gasilci zgradili zadržni dom. Toda sklepili so ostali le na papirju, ker je bilo med zadržniki mnogo takih, ki jim dom ni najbolj pri srcu. Po drugi strani pa je bilo upravno vodstvo zadruge sestavljeno le iz starejših kmetov, ki niso kazali zanimanja za napredno kmetovanje in gospodarski napredki zadruge. Držali so se starih metod kmetovanja, za katere so mislili, da so edino pravilne. V preteklem letu pa so pri zadrugi, akoravno z nejeljivo, ustanovili sekcijo mladih zadržnikov. Starejši so gledali mlade zadržnike malce postrani, češ, kaj nek boste delali brez gospodarskih izkušenj, saj še mi ne dosegemo dosti, ki imamo že izkušnje za sabo. Toda kot povsod, so se tudi pri njih ušteli. Mladi zadržniki so kaj hitro spoznali, kakšno škodo imajo, če visijo na repu hitrega razvoja kmetovanja. Pred meseci so izvolili novo upravno vodstvo zadruge, v katero so prišli le mlajši članji. Stari člani upravnega odbora so poskušali obdržati vodstvo zadruge, ker jim pa to ni uspelo, so začeli bojkotirati delo novega odbora. Toda ker so kasneje spreviedeli, s kakšnim elanom so prišli za delo mlajši in kakšne uspehe imajo, so končno tudi ti spremeni odnos do njih in pričeli pomagati. Pred tremi meseci je zadruga pričela graditi zadržni dom. Z vsestransko pomočjo prebivalstva ga bodo še letos popolnoma dogradili. C.R.

VENDARLE KORAK NAPREJ

Gostinske zbornice v Slovencih so letos precej pozivile

priprave na letošnjo poletno turistično sezono.

To so zlasti pokazale nedavne občinske konference predstavnikov gostinske mreže v kranjskem okraju, ki so v posebnih točkah dnevnega reda obravnavale tudi to problematiko. Te konference so pokazale, da večina gostinskih podjetij na Gorenjskem bolj ali manj že razmišlja o tem, kako bodo kar najbolje sprejela goste.

Podobno kaže tudi dejstvo, da je poslala okrajna Gostinska zbornica na svoje stroške dva predstavnika potovalne agencije »Triglav« v pretežni del, za našo državo turistično interesantnih evropskih dežel, kjer sta spotipašala pulse o zanimalju za naša letovišča. Ceprav sta naša predstavnika obiskala tudi države že decembra, je to po izjavah predstavnikov inozemskih potovalnih birojev že prepozno. — Inozemske potovalne agencije sklepajo namreč pogodbene za potovanja turistov v tujino že avgusta za prihodnje leto.

Izkušnje iz letošnjega leta — ne le glede na inozemski turizem — pa bodo kljub še vedno pomanjkljivi iniciativi vendarle obrodile nekaj uspehov. Če nič drugega, bodo vsaj vcepile v miselnost nekaterih gostinskih delavcev, da se je treba med sezono samo že pripravljati na sprejem gostov v prihodnji sezoni... L.A.

gorenjski obveščevalec

gorenjske bodice

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Iščemo kvalificiranega elektrotehničnega dela. Pogoji izpit iz elektrotehnične stroke. Plaća po tarifnem pravilniku. Interesenti naj se javijo na upravo podjetja »Ojstrica«, Britof - Kranj.

V Stražišču pri novi šoli je odprta nova trafia. Prodaja se: tobačni izdelki, koleki, časopisi in šolske potrebuščine. Odprta je vsak dan.

Prodam njivo na Kranjskem polju. Naslov: Tenetiše 34, pošta Golnik.

Prodam psa ovčjaka — dober čuvaj. Poizve se: Pisovec, Zg. Besnica 29, dnevno od 15. ure dalje.

Prodam rabljen štedilnik »Tobi«. Naslov v upravi lista.

Cetrti akademski ples bo dne 9. februarja v prostorijah osnovne šole. Informacije in rezervacije od 2. februarja naprej v podružnici Državne loterije Kranj od 10. do 12. ure.

Prodam 1 travnik in 1 gozd za steljo v bližini Mlake in 1 stavbno parcele na Kokriči. Naslov v upravi lista.

Prodam krojaški šivalni stroj »Singer«. Podbrezje 90.

Kupim udobno dvosobno stanovanje s prtičkami v Kranju, Radovljici ali Lescah. Ponudbe z navedbo cene pod »Gorjanom 57«.

Mizarski pomočnik, več fumiranih stvari, išče službo. Najraje v Kranju ali bližnjih okolicah. Naslov v upravi lista.

Preklicujem izrečene besede proti Zelič Alojzu ker so neresone. V. J.

Podpisana Jagodica Marija iz Zaloge pri Komendi preklicu-

jem in obžalujem žaljivke, izrečene nepram Krivec Stefki. — Jagodice Marija.

Potpisana Stružnik Pavla iz Klanca 107 preklicujem in obžalujem žaljivke, izrečene na prem Gašperlin Luciji. — Stružnik Pavla.

Prodam pisalni stroj. Naslov v upravi lista.

Prodamo jesenov les raznih dimenzijs po znižani ceni. Podatki se dobri ustno ali pismeno v tovarni Šport orodja »Elan«, Begunje na Gorenjskem.

SLOVENSKI PRAVOPIS — Breznik-Ramovš — kupim. Naslov v upravi lista.

OBJAVE

ZAHVALA

Ko je prenehalo biti njeni mlađi srce in se za vedno zapire blage oči najine ljubljene hčerke.

EVE DOLINSEK

Na podlagi temeljne Uredbe o razpisih delovnih mest računovodij pri gospodarskih podjetjih razpisuje »RUNO«, trgovsko podjetje, Tržič, delovno mesto

RAZPIS

Pogoji: Fakultetna izobražava ali srednja ekonomika šola z 10-letno prakso ali 15-letno prakso v usnjarsko-računovodski stroki. Plaća po tarifnem pravilniku.

Prijave sprejemata Uprava podjetja do 10. februarja 1957.

RACUNOVODJE

Pogoji: Fakultetna izobražava ali srednja ekonomika šola z 10-letno prakso ali 15-letno prakso v usnjarsko-računovodski stroki. Plaća po tarifnem pravilniku.

Prijave sprejemata Uprava podjetja do 10. februarja 1957.

Zahodja

mama in oče

Kranj, dne 30. I. 1957

OBJAVA

Dne 7. decembra 1956 je bilo v Slovenskem poročevalcu objavljeno naslednje:

»Davčne zavezanec, ki hočejo uveljaviti pravico za oprostitev od dohodnine po 2. točki 25. čl. Uredbe o spremembah in dopolnitvah uredbe o dohodnini Uradni list FLRJ, št. 1/56, obveščamo, da morajo vložiti na osnovi rešitve Zveznega drž-

Komisija za razpis mesta direktorja trgovskega podjetja »Hrana«, Kranj, razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

mesto direktorja

TRGOVSKEGA PODJETJA »HRANA« KRAJN

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. dovršena srednja strokovna šola in praksa v trgovski stroki;

2. komercialist s prakso v trgovski stroki in na vodilnih položajih v trgovskih organizacijah;

3. trgovski pomočnik z večletno prakso pri vodenju trgovskega obrata.

Pravilno kolekovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj vključno do 15. februarja 1957.

Komisija za razpis mesta direktorja »Hotel Evropa«, Kranj, razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

mesto direktorja

GOSTINSKEGA PODJETJA »HOTEL EVROPA« V KRAJNU

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. dovršena visoka ali srednja gostinska šola z znanjem najmanj enega tujega jezika in večletno prakso pri vodenju večjega gostinskega obrata;

2. visokokvalificirani gostinski delavec z znanjem najmanj enega tujega jezika in večletno prakso pri vodenju gostinskega obrata;

3. kvalificirani gostinski delavec z znanjem najmanj enega tujega jezika in večletno prakso na vodilnem položaju;

Pravilno kolekovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj vključno do 15. februarja 1957.

Komisija za razpis mesta upravnika kmetijskega poselstva »Storžič«, Jezersko, razpisuje na podlagi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Uradni list FLRJ, št. 34-371/55) in 90. člena uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Uradni list FLRJ, št. 51-424/53)

mesto upravnika

KMETIJSKEGA POSESTVA »STORŽIČ«, JEZERSKO

Ponudniki za razpisano mesto morajo izpolnjevati enega od naslednjih pogojev:

1. inženir agronomije ali kmetijski tehnik z večletno prakso;

2. absolventi kmetijskih šol in tečajev s prakso na vodilnih položajih v kmetijskih organizacijah;

3. osebe z nepopolno srednjo šolo in prakso v poljedelstvu in živinoreji;

Pravilno kolekovano prošnjo z izčrpnim življenjepisom, dokazili o šolski in strokovni izobrazbi dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Kranj vključno do 15. februarja 1957.

ZDRAVNIŠKA DEŽURNA SLUŽBA

Zdravstveni dom Kranj, Poljska pot 8, telefon 218, naročila za prevoz bolnikov telefon 04.

MALI OGLASI

Iščemo kvalificiranega elektrotehničnega dela. Pogoji izpit iz elektrotehnične stroke. Plaća po tarifnem pravilniku. Interesenti naj se javijo na upravo podjetja »Ojstrica«, Britof - Kranj.

V Stražišču pri novi šoli je odprta nova trafia. Prodaja se: tobačni izdelki, koleki, časopisi in šolske potrebuščine. Odprta je vsak dan.

Prodam njivo na Kranjskem polju. Naslov: Tenetiše 34, pošta Golnik.

Prodam psa ovčjaka — dober čuvaj. Poizve se: Pisovec, Zg. Besnica 29, dnevno od 15. ure dalje.

Prodam rabljen štedilnik »Tobi«. Naslov v upravi lista.

Cetrti akademski ples bo dne 9. februarja v prostorijah osnovne šole. Informacije in rezervacije od 2. februarja naprej v podružnici Državne loterije Kranj od 10. do 12. ure.

Prodam 1 travnik in 1 gozd za steljo v bližini Mlake in 1 stavbno parcele na Kokriči. Naslov v upravi lista.

Prodam krojaški šivalni stroj »Singer«. Podbrezje 90.

Kupim udobno dvosobno stanovanje s prtičkami v Kranju, Radovljici ali Lescah. Ponudbe z navedbo cene pod »Gorjanom 57«.

Mizarski pomočnik, več fumiranih stvari, išče službo. Najraje v Kranju ali bližnjih okolicah. Naslov v upravi lista.

Preklicujem izrečene besede proti Zelič Alojzu ker so neresone. V. J.

Podpisana Jagodica Marija iz Zaloge pri Komendi preklicu-

jem in obžalujem žaljivke, izrečene nepram Krivec Stefki. — Jagodice Marija.

Potpisana Stružnik Pavla iz Klanca 107 preklicujem in obžalujem žaljivke, izrečene na prem Gašperlin Luciji. — Stružnik Pavla.

Prodam pisalni stroj. Naslov v upravi lista.

Prodamo jesenov les raznih dimenzijs po znižani ceni. Podatki se dobri ustno ali pismeno v tovarni Šport orodja »Elan«, Begunje na Gorenjskem.

SLOVENSKI PRAVOPIS — Breznik-Ramovš — kupim. Naslov v upravi lista.

Prodam krojaški šivalni stroj »Singer«. Podbrezje 90.

Kupim udobno dvosobno stanovanje s prtičkami v Kranju, Radovljici ali Lescah. Ponudbe z navedbo cene pod »Gorjanom 57«.

Mizarski pomočnik, več fumiranih stvari, išče službo. Najraje v Kranju ali bližnjih okolicah. Naslov v upravi lista.

Preklicujem izrečene besede proti Zelič Alojzu ker so neresone. V. J.

Podpisana Jagodica Marija iz Zaloge pri Komendi preklicu-

jem in obžalujem žaljivke, izrečene nepram Krivec Stefki. — Jagodice Marija.

Potpisana Stružnik Pavla iz Klanca 107 preklicujem in obžalujem žaljivke, izrečene na prem Gašperlin Luciji. — Stružnik Pavla.

Prodam pisalni stroj. Naslov v upravi lista.

Prodamo jesenov les raznih dimenzijs po znižani ceni. Podatki se dobri ustno ali pismeno v tovarni Šport orodja »Elan«, Begunje na Gorenjskem.

SLOVENSKI PRAVOPIS — Breznik-Ramovš — kupim. Naslov v upravi lista.

Prodam krojaški šivalni stroj »Singer«. Podbrezje 90.

Kupim udobno dvosobno stanovanje s prtičkami v Kranju, Radovljici ali Lescah. Ponudbe z navedbo cene pod »Gorjanom 57«.

Mizarski pomočnik, več fumiranih stvari, išče službo. Najraje v Kranju ali bližnjih okolicah. Naslov v upravi lista.

Preklicujem izrečene besede proti Zelič Alojzu ker so neresone. V. J.

Podpisana Jagodica Marija iz Zaloge pri Komendi preklicu-

jem in obžalujem žaljivke, izrečene nepram Krivec Stefki. — Jagodice Marija.

Potpisana Stružnik Pavla iz Klanca 107 preklicujem in obžalujem žaljivke, izrečene na prem Gašperlin Luciji. — Stružnik Pavla.

Prodam pisalni stroj. Naslov v upravi lista.

Prodamo jesenov les raznih dimenzijs po znižani ceni. Podatki se dobri ustno ali pismeno v tovarni Šport orodja »Elan«, Begunje na Gorenjskem.

SLOVENSKI PRAVOPIS — Breznik-Ramovš — kupim. Naslov v upravi lista.

Prodam krojaški šivalni stroj »Singer«. Podbrezje 90.

Kupim udobno dvosobno stanovanje s prtičkami v Kranju, Radovljici ali Lescah. Ponudbe z navedbo cene pod »Gorjanom 57«.

Mizarski pomočnik, več fumiranih stvari, išče službo. Najraje v Kranju ali bližnjih okolicah. Naslov v upravi lista.

Preklicujem izrečene besede proti Zelič Alojzu ker so neresone. V. J.

Podpisana Jagodica Marija iz Zaloge pri Komendi preklicu-

jem in obžalujem žaljivke, izrečene nepram Krivec Stefki. — Jagodice Marija.

Potpisana Stružnik Pavla iz Klanca 107 preklicujem in obžalujem žaljivke, izrečene na prem Gašperlin Luciji. — Stružnik Pavla.

Prodam pisalni stroj. Naslov v upravi lista.

Prvo gostovanje celjskega Mestnega gledališča v Kranju

Jerzi Lutowski:

Dežurna služba

Sodobna in aktualna igra o boju za zaupanje v človeka

V petek, dne 7. februarja bodo celjski gledališčni prvič prestopili prag Prešernovega gledališča in s tem vrnili dva prijateljska obiska Prešernovega gledališča — Prešernovemu mestu in to prav na večer pred slovenskim kulturnim praznikom.

Prijatelji gledališke umetnosti poznajo celjsko gledališče zgorj iz dnevnih publistik. Tudi to malo gledališče je nastalo na podoben način kot naše. Porogeno v revolucionarnem letu 1848 doživlja v dobi čitalnic in taborov ponoven razmah, in v narodno buditeljskem ter malomestno - zabavnem utrpu pričaka nastanek stare Jugoslavije. Med obema vojnami doževe velik kvalitativni vzpon in svoj drugi preporod z nastankom poklicnega gledališča (1951), ki danes zgodovino izpravi svoje umetniško poslanstvo po Spodnjem Stajerskem — predvsem pa v mestu Celju, kjer je za ruševinah starega mestnega stolpa nastal eden najlepših Talijanskih hramov na slovenskem jugu.

Kazno je bilo, da se bo MG iz Celja predstavilo občinstvu kar z dvema sodobnima uprizoritvama, vendar pa bo sprito težav v programu ostalo kar pri eni uprizoritvi z dvema predstavama.

«Dežurna služba» ali Ostry dysur (doslovno neprevedljivo) je delo, v katerem se jasno izražajo sodobni premiki v poljski družbi pred »oktobrom». Iz polemik, ki so se vodile zadnja leta, predvsem pa po XX. kongresu v Moskvi, je razvidno, da je «Dežurna služba» izpod peresa Jerzija Lutowskoga nastala kot produkt polemik proti ždanovskemu pojmovanju umetnika in njegove vloge v družbi, družbenem poslanstvu, umetnosti in kulturi sploh. Lutowski postavlja nasproti »sistemu« in »kriterijem« člo-

veka kot edini in večno veljavni kriterij za umetnost. S tem seveda še ni rečeno, da je »Dežurna služba« umetnina najvišjega kova. Ne. Je pa zato tembolj aktualna in prav sprito njene sodobne aktualnosti pomembna. To je eno izmed prvih dramatičnih del, ki so bila napisana v deželah »vzhodnega bloka«, kjer si avtor zavestno prizadava postaviti pred družbo problem, ki bi ga ždanovska estetika nikdar ne mogla priznati za aktualnega, ker kratko in malo tej estetiki človek ni bil dosti mir. Kako naj bi ji tudi bil, če je bila pisateljeva in umetnikova osnovna dolžnost, da naj ne bo kritik družbe, marved propagandist, ki piše po zgledu dvornih pesnikov staroveških vzhodnih despotij hvalnice o nemotljivosti Vsemogočnega in panegirično hvali vse, kar je padlo vsmogodični birokraciji na um.

Za ilustracijo: visok državni funkcionar zaide čisto po naključju v zatočno provincialno bolnico in bi moral »pod nož« zdravnika, ki je bil njega dni obsojen zaradi sodelovanja z Armijo krajovo. Zdravnik Osinski je kazan prestal, toda v življenju se neprestano srečuje z nezaupanjem in sumnjenjem na račun svoje nekdajne politične opredeljenosti. Problem: operirati ali ne operirati! Okrajni sekretar Dabek: da. Šef notranjega odseka: Ne. Konflikt. Oba imata na neki način prav. Bolnik čaka — razprava teče. Značaj se eksponira. Od nekod pade končno »zanesljiv zdravnik«, toda prepozno; dežurna sestra sporoča: operiramo.

Cloveški problem je evidenten, drugo tudi ni važno. Delo je v Celju in okolici privabljalo številne hvaležne gledalce; prav je, da si ga tudi načne občinstvo ogleda. Ne samo zaradi gostov, ki nas bodo obiskali — tudi za-

radi dela samega, saj se v njem odvijajo živi problemi, ki po zaslugu Stalinovega edinozvezničavnega sistema tarejo novoporajajočo se socialistično družbo na Poljskem, pa tudi drugod.

Opomba pisca: Armada krajowa je predstavljala poljsko nacionalno osvobodilno gibanje, armada ljudova pa gibanje, ki so ga vodili komunisti. Velik del nacionalistov je bil uničen v Varšavski vstaji proti Nemcem, ker je sovjetska armada namenoma pre-

nehal z ofenzivo. Nekaj zavoljo razrednih nasprotij in pa tudi zaradi sovjetskega tutorstva je del »krajowcev« po vojni stopil v akcijo proti ruski okupaciji. Zdravnik, o katerem je govora v drami, je bil med vojno prisostva armije krajowe.

Rado Jan

Opomba uredništva: Medtem ko je bila današnja številka našega lista že v tisku, smo dobili od uprave Mestnega gledališča iz Celja obvestilo, da je gostovanje v Prešernovem gledališču v Kranju zaradi bolezni v ansamblu prestavljeno na 2. in 3. marec. Ta kratno gostovanje bodo celjski gledališčni pomnožili še z delom Roberto Nasha »Vremena«.

Letošnja tretja premiera v Skofji Loki:
Ernest Tiran — CAROBNE GOSLI Režija:
Poldka Stiglic Scena:
Janko Krek

FILMI, KI JIH GLEDAMO

„BOSONOGLA GROFICA“

Kdor je nasedel temu filmu, jo verjetno nasedel imenom, zlasti dvema: režisera Josepha Mankiewicza (med drugimi smo videli njegov film VSE O EVI) in igralca Humphreya Bogarta, enega najboljših amer filmskih igralcev, ki je pred tednjem v Hollywoodu umrl za rakom v grlu.

Mnogokrat se zgodil, da dobri režiserji režirajo slabe filme in da veliki igralci igrajo v osladnih bedarijih. »Bosonoga grofica« je tak primer. Joseph Mankiewicz je »Bosonoga grofico« režiral zelo »z levo roko«, kot pravimo, medtem ko je

Humphrey Bogart kljub dobrig, iz slabe vloge napravil le povprečen lik.

Sicer pa je v ta film navlečeno prav vse, kar je značilno za slabe filme: beznica, v kateri piše imenitna plesalka, sijajna kariera te iste plesalke, filmski mogočniki in blivši kralji, ki pišejo šampanjec v Cannesu in Monte Carlu, plemenit italijanski grof, poslednji svetega rodu, lepi avtomobili in prečudovite palače, pa azurno morje ob južni francoski obali in oblike, oblike... Vse je premešano v čudevito osladjen zverek, ki spravi gledalca, ki je pričakoval dober film, v gnev in bes.

mm

Štirideset predstav Mestnega gledališča na Jesenicah

O Mestnem gledališču na Jesenicah beremo letos bore malo, čeprav je gledališče v letošnji sezoni delavnješčo kot v minulih sezonah. Ko je bilo gledališče konec lanskotletne sezone zaradi občutno znižanega proračuna že pred razpustom, so se odločili članji ansambla delati s podvojeno silo in preprečiti za vsako ceno ukinitev delavskim Jesenicam prepotrebne kulturne ustanove. Kljub zaksneemu pričetku sezone je naštudiralo gledališče štiri premiere s 40 ponovitvami. O prvih treh premierah: Moliere »Scapinove zvijače«, Tomazič »Lepa Vida« in Roussin »Otroci prihajajo«, ki so dobro uspele, bi bilo danes odveč pisati. Ne bo pa odveč dokažiti se vsaj na kratko četrte premiere F. Rođ — D. Gorinšek »Desetnica Alencice«, ki je bila naštudirana za novoletno jelko.

Režiser Jože Tomažič je vloge dobro razdelil. Kučurko je zaupal mladi Jani Smidovi, ki jo je karakterno in preprivevalno podala. Jožič Fonovi je zaupal vlogo Desetnice Alencice, ki se je odlikovala z dobro igro in čisto izgovorjava. Dober je bil tudi Ivko Kos v karakterno-komični vlogi Žabka. Pa tudi ostali igralci, Lado Nikolavčič, Mihelka Petričeva, Srečko Milinarič, Antica Vistrova, Stančko Žnidar ter Milan Bregant so bili dobiti. Da je mladinska igra lepo uspela, so pripomogle tudi sestice, četudi so bile prvič na održi. Funkcionalna scena je bila izdelana po osnutku Joža Bedlja.

Omenjena mladinska igra, kakor tudi prve tri premiere, številke ponovljene letošnje sezone in gostovanja v Kranjski gori, Kamniku, Tržiču in Novi Gorici so najlepše priznanje ansamblu jesenškega Mestnega gledališča, ki se je te dni predstavilo javnosti s peto premiero G. E. Lessinga drame »Emilia Galotti«.

U.

Z RAZSTAVE V PREŠERNOVEM MUZEJU

Francisco de Goya

V četrtek je bila v Prešernovem muzeju v Kranju odprtta razstava 40 risb — reprodukcij z Goyeve skicirke. Originalne hrani muzej v Madridu.

Goya je bil poleg Murilla in Velasqueza največji španski slikar. Rojen je bil leta 1746 v okolici Za-

KULTURNE NOVICE Z GOLNIKA

O Učenci osnovne šole iz Gorč so pred kratkim uprizorili na Golniku Goljevo pravljčno igro »Sneguljčica«. Posebno je ugaja Legija Nadica v vlogi Sneguljčice in Tone Bizjak v vlogi Fricete. Pa tudi ostali so kar dobro podali svoje vloge. Za uspeh imata največ zaslug učitelja Marijan Japelj in Vera Jereb.

Na pobudo mladinske organizacije je bilo na Golniku osnovano pionirsko gledališče. V kratkem se bodo predstavili z uprizoritvijo pravljčnih igrič »Kraljevna brez bisera« in »Volk in sedem kozli«. V načrtu imajo tudi uprizoritev pravljčne igre »Princska in pastirček« in vrsto proslav.

O Ljudska univerza je v zadnjem času na Golniku zelo delavna. Pridružila je že dve zanimivi predavanji s filmom. Dr. Kambič iz Ljubljane je predaval o »Sloveniji«, prof. Jagodičev ravno tako iz Ljubljane »O Eskimih«.

LEP USPEH DRAMSKE SEKCIJE KUD »JANKO KRMELJ« RETECE

Za nedeljo, 20. januarja je dramska sekacija Kulturno - umetniškega društva »Janko Krmelj« Reteče pripravila številnim obiskovalcem prijetno presenečenje z uprizoritvijo veselolige »Pri belem konjčku«. Delo samo je bilo za društvo zahteveno predvsem zaradi velikega števila nastopajočih in zahodnega petja. Režiser je pritegnil med igralce več mladih igralcev začetnikov. Med temi so se nekateri zelo potobrili in so svoje vloge dobro odigrali. Zasedba vlog je bila pravilna. Dobra izbira kostimov je igro zelo poživila. Posebej pa moramo pohvaliti sceno, katero sta pripravila domača slikarja — amaterja. Uprizoritev je bila zelo dobro obiskana. Nastopajoči so bili od občinstva deležni toplega aplavza.

Sedaj pripravlja društvo akademijo v početku »Dneva kulture« 8. februarja. Program bo obsegal: recitacije, pevske točke, nastop tamburaškega zbora in slavnostni govor. -ri-

„KOVAČEV STUDENT“ NA ODRU V KROPI

Kulturno просветno društvo »Stane Zagari« v Kropi je minuloto soboto in nedeljo uprizorilo opero v treh dejanjih »Kovačev študent« (glasbil leta 1912 Vinko Vodopivec). Opero je dirigiral Jože Gašperšič.

Pred opero so uprizorili intermezzo za moški zbor in orkester po domačiški pesmi Dameta Pogačnika (1834—1912) »Star Kropa 1856«, ki jo je uglašil Jože Gašperšič. Številni poslušalci so nagradili izvajalce z vsem priznanjem.

Prireditve je bila v spomin šestdesetletnici delavskega društveno - просветnega dela v Kropi.

Ze dalj časa so vadili dramo »Mladošč pred sodiščem«, toda prehitela jih je uprizoritev Nuškeve komedije »Zadujoči ostale«, ki so jo uprizorili pred štirinajstimi dnevi. Razen teh dveh so se odločili še za Bitenčeve »Ugasle luči« in za Borovo dramo »Kolesa temes«. Za pomlad pa bodo pripravili Jurčevskega »Sosedovega sina«.

Med delavnice skupine društva spada tudi recitacijska sekacija, katere člani redno vadijo in nastopajo na raznih proslavah in praznovanjih. Sodelovali bodo tudi pri praznovanju Prešernovega dne in 8. marca. Pevski zbor bodo letos okrepili z novimi člani, predvsem pa bodo zbrali vse stare pevce.

Tudi za folklor je med člani precej zanimanja. Folklorna skupina sicer letos še ni prideila z rednimi vajšnimi, na zadnjem sestanku pa so sklenili povabiti vse člane, ki so že vadili in bodo voljni tudi letos nadaljevati.

Tudi knjižnica redno posluje. Letos so kupili precej novih knjig in jih uredili primerno mesto v prosvetnem domu. Zato se je precej povečalo tudi število rednih bračev, toda knjižnica tudi s sedanjo izbirjo čita na more ustreči številnim obiskovalcem. Jb

BEVKOV »TONČEK« NA PRIMŠKOVEM

Pionirji s Primškova so letos pripravili Bevkovega »Tončka« in ga pred kratkim že tretjič ponovili. Da mora biti igra dobra, je izpričalo tudi občinstvo, ki je napolnilo dvorano do zadnjega kotača. Na odru se je pojavila najmlajša pionirka Mojca Bunčeva iz prvega razreda in pozdravila navzoče, se jima zahvalila za tolikšen obisk in poučarila, da bodo nabrani denar uporabil za izlet na koncu šolskega leta. V prijetnem govoru je prikazala pomen igre in okoliščine, iz katere je igra nastala. Takoj nato so začrali. Povalitvi je treba predvsem nosilca glavnih vlog pionirja Jožeta Trobca, potem Mojco Bunčovo, Slavko Čuka, Franca Isteniča, Matjaža Knificha, Nado Sumnjevo in Viktorja Bregarja, ki so se dobro pripravili in svoje vloge odigrali naravno in otroško prisreno. Nekateri so prikazali lepe igralske sposobnosti, tako da že lahko sodelujejo s starejšimi igralci, ki so se tudi to pot lepo odredili.

Prireditve je bila v spomin šestdesetletnici delavskega društveno - просветnega dela v Kropi.

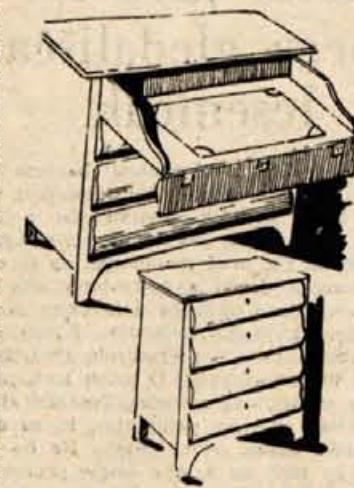
C. R.

ZGLEDNA PROSVETNA DEJAVNOST V BOHINJSKI BELI

Kulturno просветno društvo »Partizana Leona« na Bohinjski Beli je letos kar dobro začelo svojo sezono. Njegovo delo je precej vsestransko in plodovito, najdelavnnejša pa je igralska skupina. Ob nedavni anketi, ki jo je izvedel odbor med člani, se je samo za igralstvo priglasilo nad 60 kandidatov. — Letos so se bohiniški igralci odločili za precej obsežen delovni načrt, ki pa ne presega nihove zmogljivosti, saj ga že z uspehom izvajajo.

Ni pa me navdušila samo igra. Videl im spoznal sem še nekaj, na kar doslej še nisem načel. Tu sta sola in pionirska organizacija eno, druga drugo podpirata in si pomagata, za kar gre zahvala vodstvu šole. I. M.

ragozi in je umrl 1828. leta v Bordeauxu. V svojih slikah je združil bogastvo in fantazijo umetnosti 18. stoletja s kritičnim in revolucionarnim nemirom svoje osebnosti. Bil je občudovalec lepote stvarnosti, pokvarjenost in despotsvo kakor tudi nazadnjaštvo v kakršnikoli obliki pa je sovražil in šibal. Njegove slike, risbe in grafike je boja španskega naroda so po vsebinah in oblikah protest človeka in umetnika, ki je z močjo suverenostjo umetniških potenc utiral pot modernejemu prebivalstvu 19. stoletja. — Razstava bo odprta do 6. februarja.

OGLJIKOVI HIDRATI živila, ki nas grejejo

Med ogljikove hidrate štejemo vse vrste sladkorjev, škrob in celulozo ali stančino. Medtem ko beljakovine naše telo grade, proizvaja naše telo pri prebavi ogljikovih hidratov topoto, ki je telesu potrebna za gibanje, dihanje, opravljanje dela. Ako jih uživamo preveč, se po preosnovi v telesu nabirajo kot maščobna plast pod kožo.

Kalorična vrednost ogljikovih hidratov je visoka, in sicer 4,1 kalorije na 1 gr. Povprečno jih potrebujemo dnevno 400 do 500 gramov. Kdor nagiba k debelosti, se mora omejiti pri uživanju kruha, močnatih jedi in krompirja.

SLADKOR

Grozni sladkor vsebuje grozje, med, kislo zelje itd. Sadni sladkor je v sadju, pesnega pa uporabljamo vsak dan v gospodnjstvu, mlečni nastaja v živalskem organizmu, in sicer v mleku.

Bolj zdrav od belega, popolnoma prečiščenega ali rafiniranega sladkorja je rjav svoru sladkor, ker vsebuje še nekaj

Moderna pisalna miza iz stare omarice

Starinska omara za perilo in obliko je v pretesnem stanovanju marsikaj v napoto. Z nekoliko prizadetnosti jo lahko spremeniemo v zelo koristen del pohištva — v pisalno mizo, ki jo bodo lahko uporabljali otroci in odrasli. Za mizno ploskev izberemo tisti predel, ki nam po višini najbolj ustreza. Prednji

rudninskih sestavin, ki so bele mu odvzete.

Ker bel sladkor teh snovi nima, jih pri prebavi jemlje teslu in to predvsem kalcij. Zato imajo ljudje, ki uživajo preveč sladkorja, slabe zobe.

Med sladkorji sta najlaže prebavljiva grozni in sadni sladkor, ki ju vsebuje predvsem sadje.

SKROB

je glavna sestavina vseh vrst mok, krompirja, kostanja, fižola, graha. V vodi ni topliv. Surov je zelo težko prebavljiv. Ako pa škrobnata živila segremo do 80 stopinj Celzija, se izvrše v njih kemične spremembe, ki jih napravijo lahko prebavljive. Zato kruh pečemo, testenine, krompir, fižol, kuhamo.

Pri najbolj razširjenem škrobnatem živilu, to je pri moki, moramo vedeti, da je za zdravje več vredna črna, krušna, kot popolnoma bela. V krušni moki je zmljetih tudi precej otrobov (semenska lupina in kalček), ki vsebujejo beljakovine, rudninske snovi in vitamnine. V kalčku je tudi vitamin E proti jalostnosti.

Ker popolnoma bel kruh vseh teh sestavin nima, jih telo v zadostni meri ne dob. Ena izmed posledic so tudi okvare na zobeh.

Važno škrobnato živilo je tudi krompir. Z njim in kruhom dejavamo telesu velik del potrebnih kalorij. Krompir je važen kot ljudsko živilo še tudi zato, ker ima polnovredne beljakovine, precej rudninskih snovi, vitaminov, predvsem vitamn C. Največ teh dragocenih snovi

je nakopičenih tik pod lupino; zato ga kuhamo po možnosti neolupljenega.

CELULOZA

Celuloza ali stančina, ki se stavlja trdno ogrodje rastlin, je za prehrano važna predvsem zato, ker urejuje prebavo. Vsak obrok hrane mora imeti tudi določen prostorninski obseg, ki zaposluje prebavne organe, in to je v glavnem stančina. Ta vzpodbuja k delovanju tudi črevesje in preprečuje njihovo lenivost. Če hočemo, da bo naša prebava v redu, uživajmo čim več zelenjave in sadja.

RECEPTI

PARADIŽNIKOVA JUHA

4 dkg masti, 1 korenjček, peteršilj, zelena, čebula, 4 dkg moke, 5 dkg paradižnika iz konserve, sladkorja, sol in kisa po okusu, 4 dkg testenin, slan krompir.

Na masti preprazmo zrezano jušno zelenjavo in čebulo, potresemo z moko. Ko ta zarumeni, pride-nemo paradižnik, zaljemo. Ko je zelenjava mehka, jo pretlačimo, juho solimo, po okusu okisamo in sladimo. V juho denemo zrezane kuhanje teste-nine. Dober je tudi rž ali široki rezanci.

RIZEVA JUHA S PREŽGANJEM

6 dkg riža, 5 dkg masti, 4 dkg moke, voda ali juha, sol, žlico nastrganega sira, 2 do 3 dkg preprazenih gobic.

Iz masti in moke naredimo svetlo prežganje, ki ga zaljemo z vodo ali juho in gladko razkuhamo. Ko juha zavre, zakuhamo vanjo prebran in hitro opran riž. Juho izboljšamo nazadnje z nastrganim sirom in prepraženimi gobicami. Lahko pa sir in gobice tudi opustimo in juhi primešamo precej sesekljenega peteršilja.

JETRNI ZREZKI

75 dkg telečjih jeter, 5 dkg masti, pol čebule, sol, paper.

Z jeter odstranimo kožice, jih zrežemo na 1 cm debele rezine in jih spečemo na zelo vroči masti kakor biftek; po vsaki strani jih pečemo 2 minuti. Nato jih denemo na vroč krožnik 'n pokrijevo. Na ostali masti krhko spečemo čebulo, zrezano na tanke rezine. Jetra osolimo in popopramo, jih potresemo z opečeno čebulo in hitro serviramo.

SEGEDINSKI GOLAZ

Pol kg svinine, 4 dkg masti, 1 kg kislega zelja, 2 čebuli, 1 jabolko, žlico paprike, ščepec sladkorja, ena osminka litra kisle smetane.

Meso zrežemo na kocke. Čebulo sesekljamo in jo na masti razpustimo, nato pa dodamo meso in ga dobro preprazimo. Potresemo ga s paprico, nato pa dodamo kislo zelje, naribano jabolko in sladkor. Vse skupaj dušimo, da se zmečka. Prilijemo le bolj malo tekočine. Nazadnje primešamo še smetano. Okus izboljšamo z žlico paradižnikove mezege.

PRAKTIČNI NASVETI

Zarjavele klijuče zdrgnemo s petrolejem ali jih denemo za nekaj časa v terpentin.

Zarjavele plietilke potegnemo večkrat skozi trdo pralno milo. Plietilke, ki so postale pri pletenju hrapave zaradi potenja rok, namažemo in zdrgnemo s čebelnim voskom.

*Franc Bitenc
ZGODBA o MALEM Jožku
in njegovem črnem
BICKU*

Toplo februarško sonce je neusmiljeno tallio sneg in v prvih marčevih dneh je letu in tam kakša mlakuža spominjala na ménulo zimo. Na Gregorjevo, ko so se ptički ženili, je najstarejša ovca, Zvončata, postala mati dveh srčkanih jagnjičkov. Po hlevu se je razlegel ūbek:

»Beee! Beeeee!«

Jožek je bil spet srečen. Pesterjal je oba bicka, nosil materi rezine kruha in pokladel prednjo načven sena. Že čez teden dan je trop dobil nov prirastek in vedno bolj redko je bilo jutro, ko v hlevu ni zajokalo nobenogajagnje. Zato je bila njegova prva pot, ko se je prebudil, med ovce. Tam se je ves raznežil, kljal k sebi Zvončato. Crno in še nekaj drugih, ki so imela imena. Vedno je bila brez njih. Zato pa je prvega jagnjička klical za Malega, za drugega pa je hotel, da bi slíšal na ime Suh. Dosti imen pač ni imel na razpolago, zato je skoparil z njimi.

Prvi aprilski dan je bil pust in mrzel. Ko je Jožek stopil iz hiše, ga je zasebilo, zato se je že hotel vrnilti. Zadržalo ga je zateglo blejanje. Biti je moral kaška starja ovca, kajti glas je bil močan in globok, pa žalosten. Hitro je stopal preko dvorišča, odpril ovčjo stajo in čakal, da so se mu oči navadile na somrak. Toploti v

hlevu mu je dobro dela; že je stegnil roko, da bi poboval najbljžo ovco. Tedaj pa se je spet oglasilo, tokrat za njegovim hrbitom, otočno in zateglo:

»Beee! Beeeee!«

Obrnil se je. Pred njim je ležala najpohlevnejša ovčka, Crna, poleg nje pa majhen, čisto majhen črn skodronček. Kodrčki volne so se še svetli; mati ga je pravkar nehal obližovati. Dvignil je Crno, da bi se ne bogljenče lahko napilo mleka. Toda bicki ni obstal na nogah. Kako hitro ga je dvignil, je omahnil na tla in obležal kakor mrtev. Ves obupan je Jožek ta poskus nekakor ponovil, nato pa je planil do vrat in zakljal preko dvořišča:

»Mleka! Prinesite mleka!« Držal je malega črnucha v naročju in dihal vanj, toda živalca ni pokazala nobenega znaka življenja. Nestrpo se je oziral na vrata, kdaj se bo pokazala gospodinja in primela steklenčko s cucijem. Ni in ni je hotelo biti. Tedaj je Jožek varno spravil jagnje pod suknjič ter stekel z njim v kuhinjo. S prostim rokom je nallil v stekleničko pravčar zavretega mleka, nataknil cucelj, s silo odpril jagnjički gobek in strmo nagnil steklenčko. Bo pil ali —? Otrplje telesce se ni zganilo; nobenega znaka življenja nikjer. Jožka je dalo v grlu:

»Mrtev! Mrtev!«

Tedaj pa se je zgodilo isto nemogoče, česar Jožek ni nič pričakoval. Mali črn stvor se je zganil, v gobčku je cmoknilo: prve kapljice toplega mleka so stekle in steklenička se je začela prazniti. Kakor odime na ta veseli dogodek je Jožek zasišal iz staje obupni materinini:

»Beee! Beeeee!«

Crni bicki je pil! Crni bicki bo živel! Saj ni bilo nikogar v kuhinji ne okrog hiše, a Jožek je plesal pred ognjiščem in se dri na ves glas:

»Pije! Pije! Ze pije!«

(Nadaljevanje prihodnjih)

Rak bi rad v ťolo

Da ne bil bi več bedak,
šel v ťolo rad bi rak.
A zman so vse poti,
v ťoli več prostora ni.

Murn, mravila, žaba, kos
in še polž prišel je bos.
Cuj, že štejejo: en, dva!
Rak pa boš ostal doma.

Kaj boš v ťoli, rak, povej,
ko hodit še ne znaš naprej.
Kje pač videl si tako,
da nazaj bi se le ťlo.

Zate rak, res, ťola ni

in učene to stvari.

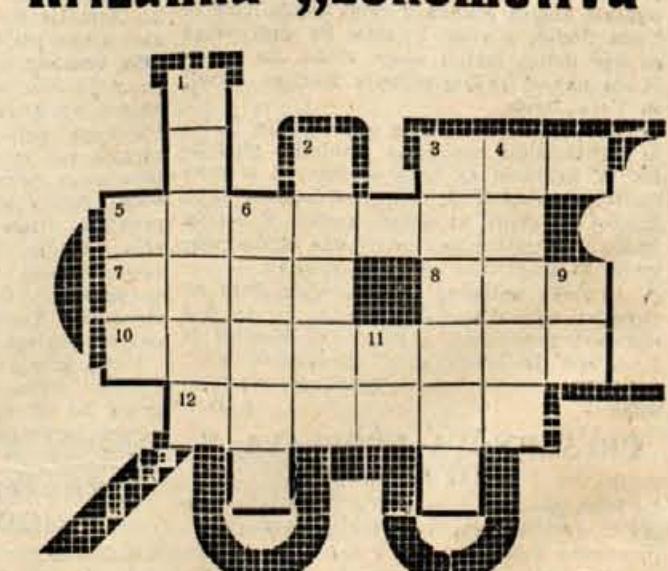
V jasli pojdi raje le,

kjer hoditi se uče.

Milena Kompare

Križanka „Lokomotiva“

Vodoravno: 3. del stroja lokomotive, 5. pogorje v Jugoslaviji, 7. žitarica, 8. gnojna rana, 10. zatič, 12. španško žensko ime.

Navpično: 1. oskrbovalec hleva, 2. gnetem, 3. tepena, 4. hunkski poglavjar, 5. prometno sredstvo, 6. lepak, 9. grčka črka, 11. veznik.

UGANKE
S sonci posejana cesta,
kam in kakšna vodiš mesta?
(Rimska cesta)

Krajec hleba —

sredi neba ...

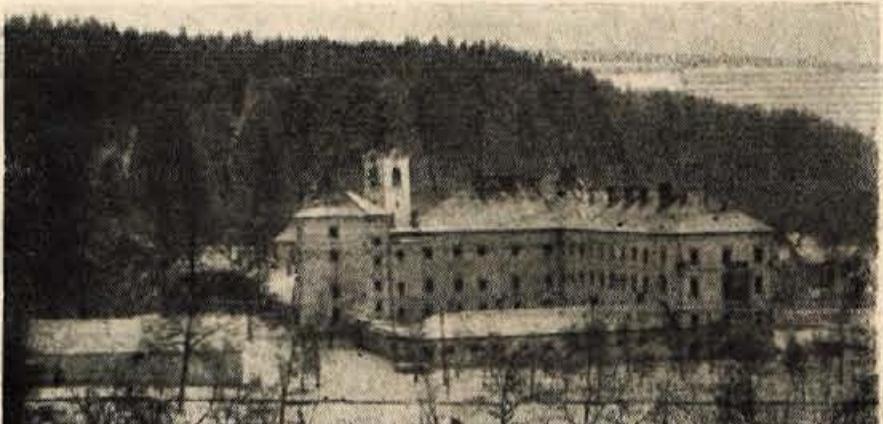
Huda, huda zver bo to,
ki razsaja za vasjo.
Res ji mora biti sila;
hriba se je poltolita!
Kaj bo, če ga bo požrla,
saj še vas nam bo podrla!

(Zagonjaj)
Od hrama do hrama letajo,
ves Log in Poljano obletajo.
Povod, kjer na vrata potrkajo,
ga časico, dve, še poskrajo.
Vmes urno do doma tja skočijo,
za zimo še tam ga natocijo.
Pa tudi na nas ne pozabijo,
na sladki nas likot povabijo,
(Cedete nekaj) med

ODVOZLANE ZANKE
iz prejšnje številke
REŠITEV POSETNICE:
FISKROVEZ

Begunje — nekdanji grad grofov
Katzensteinov

Stop gradu
Kamen

ZAKLADI V GRADOVIH

Res, malce nenevaden naslov, pod katerim bi našla prenekatera pravljica ustrezeno domovanje.

Najprej presadimo naslov v sedanost in potem...

Za osnovo postavimo nekoliko iznjedljivosti, ki jo zlasti pri turizmu v gorenjskem kotu močno pogrešamo, nato si izposodimo narodno pesem o »Pegamu in Lembergarju«, bežno osvetljuje zgodovino baronov Kacijanarjev, osladimo vse skupaj z merico romantičnosti ter poglejmo, kaj utegnemo dobiti iz tega nenavadnega zvarka. — Morda res zaklade?

Ste že bili v Begunjah? Kaj veste o Lambergovem in Kacijanarjevem gradu ter o dolini Draga? Ob imenu Begunje se le zgrozimo, saj vemo, da skoraj n' kraja na Slovenskem, na katerega nas bi vezalo toliko trpkih spominov iz dne okupacije.

Pred nami leže Begunje. Prvi vtis: nič posebnega. Pač — čigavo je in čemu služi tisto ogromno poslopje na lev strani ceste? — To je bil nekoč grad grofov Katzensteinov, kasneje je pogosto menjal lastnike; pred vojno je bila v njem ženska kaznilnica, med okupacijo zloglasni okupatorjevi zapori in zdej umobolnica. In kje je Lambergov grad Kamen? Ni dače, le četr ure heda od tod.

Cesta se lagodno vzpenja skoz' vas, dokler se ne izgubi v soteski, ki jo tvorita na levi Jezerski vrh in na desni dokaj visoka Dobrča (starčlovenško: hrast). Na strmi skalni, ki močno zoži sotesko in ki hkrat' zapira vstop v slikovito dolino Draga, stojijo razvaline gradu Kamen.

V katerem stoletju je bil grad postavljen, ni točno znano. Verjetno pa so ga postavili nekako v XI. stoletju Ortenburžani. In od kod ime Kamen? Begunječan dr. Jaka Prešeren, ki se

je s tukajšnjo zgodovino ukvarjal dolga leta, bi nam takole pojasnil izvor imena:

»Na bregu Drage, potoka, ki teče tik

cesar prosi Gašperja Lamberga pomoci. Na Dunaj je nazarec prispeval češki velikan Pegam in n' ga junaka pod cesarjem, ki bi mu bil kos; edina nadaja je Gašper Lambergh, zmagovalec 85 viteških turnirjev. — In kako se zgodila končna? Lambergh odide na Dunaj, kjer v dvoboju odsekata Pegamovo glavo.

Koliko je resnice v tej zgodbici? Vse je pold ljudske domačije. Res pa je, da je takrat plenil in pustošil po Slovenskem Jan Vítovce (Ceh ali Böhme, od koder izvirata popatenka Pegam). V želji po mirnem življenu so ljudje skovali pesem, ki govoriti o dvoboju med Pegamom in Lambergarjem, ki je, kakor vsi ostali člani tega rodu, slovil po vsej deželi kot spretem mečevalec.

Grof Lambergh so kasneje kupili od Katzensteinov spodnjo graščino in se presemili venjo, grad Kamen pa so opustili. Le-ta je začel močno propagati, ko so leta 1740 obnovili in počeli farno cerkev v Begunjah. Z grajsko coko so namreč prekriji cerkev. Celo to vedo povedati, da so se ljudje na poti od gradu do cerkve razpostavili v vrsto in coko podijali iz roke v roko.

In kaj govoriti zgodovina o spodnji graščini, ko so bili lastniki še Kacijanarji? — Tu je bilo sredšče protestantizma, ko je bil drugod po Slovenskem že bolj ali manj zatri. Pri takratni lastnici graščine Julijani Kacijanarjevi je živel nekaj časa tudi predikant Jurij Dalmatin.

Kasneje je kupil graščino bogataš Jerman in jo prodal 1875. leta avstrijskemu državnemu eretu, ki je naredil iz nje kaznilišče.

Zdaj pa stop'mo še v dolino Drage. Pokrajina je čudovita. Streljaj daleč od gradu Kamen, med cesto in početjem hriba, leži pokopala. Nekaj tacev. In ne samo tu. Tudi ob spodnji graščini utegne načeteti na takšno grobišče in še 'n še...

In kje so zakladi, ki jih obeta naslov? Morda ste že ugurali?

V naravi človeka je, da rad stika z stvarjem, ljudmi in dogodki in dajnje preteklosti, katero so stoletja prekrila z rahlo patino romantike in skrivnosti. Ali ne bi kazalo tudi turističnim društvom raznolikosti o tem ljudskem nagnjenju? In kje je tista, v rahlo patino romantike in skrivnosti zavita preteklosť? To so gradovi in njih razvaline, edine priče minulih stoletij. Le-te še utegnijo ljudem — turistom in izletnikom, ki so naveči v vsakdanjega mestnega hrupa zatekajo v naravo, pripovedovali sproščenje priča očeve zgodbe iz minulih stoletij, katerim romantična duša tako rada prisluhne.

Doklej bodo razvaline gradov še pravljivale svoje zgodbe? Nekatere še stoletja, druge — in teh je mnogo — le še desetletje, dve, morda tri, potiek pa bo ostala od njih le še brezobčana grmada nemega kamenja, ki ga je zgledal zob časa. S. S.

pod razvalinami, je bil nekoč mlin, ki je pripadal gradu. Ljudje, ki so nosili semkaj mlet žito, so pravili, da nesejo zrnje pod »kamen«.

Oglejmo si razvaline gradu. Zob časa jima ni prizanesel. Med razvalinami

je pognal pravecti gozd grmovja in borovcev. In kako je bilo nekoč? Zavrtimo kolo časa nazaj in prisluhnimo vsaj zgodbi, ki pričoveduje,

O PEGAMU IN LAMBERGARJU

Druga polovica XV. stoletja.

Grom stresa ozračje in bliski, ki režejo nočno nebo, razsvetljujejo ponosne zidove gradu. Le v stražnem

stolpu gore luči in pa v sobi gospoda Gašperja Lamberga, ki mu grom in bliski kratek spanje. Nenadoma peket konja, kluci hlapcev z dvorišča in skritanje dvižnega mostu. Pred gospoda Lambergom privedo sla z Dunaja. Sam

cesar prosi Gašperja Lamberga pomoci.

Na Dunaj je nazarec prispeval češki velikan Pegam in n' ga junaka pod cesarjem, ki bi mu bil kos; edina nadaja je Gašper Lambergh, zmagovalec 85 viteških turnirjev. — In kako se zgodila končna? Lambergh odide na Dunaj, kjer v dvoboju odsekata Pegamovo glavo.

Koliko je resnice v tej zgodbici? Vse je pold ljudske domačije. Res pa je, da je takrat plenil in pustošil po Slovenskem Jan Vítovce (Ceh ali Böhme, od koder izvirata popatenka Pegam). V želji po mirnem življenu so ljudje skovali pesem, ki govoriti o dvoboju med Pegamom in Lambergarjem, ki je, kakor vsi ostali člani tega rodu, slovil po vsej deželi kot spretem mečevalec.

Grof Lambergh so kasneje kupili od Katzensteinov spodnjo graščino in se presemili venjo, grad Kamen pa so opustili. Le-ta je začel močno propagati, ko so leta 1740 obnovili in počeli farno cerkev v Begunjah. Z grajsko coko so namreč prekriji cerkev. Celo to vedo povedati, da so se ljudje na poti od gradu do cerkve razpostavili v vrsto in coko podijali iz roke v roko.

In kaj govoriti zgodovina o spodnji graščini, ko so bili lastniki še Kacijanarji? — Tu je bilo sredšče protestantizma, ko je bil drugod po Slovenskem že bolj ali manj zatri. Pri takratni lastnici graščine Julijani Kacijanarjevi je živel nekaj časa tudi predikant Jurij Dalmatin.

Kasneje je kupil graščino bogataš Jerman in jo prodal 1875. leta avstrijskemu državnemu eretu, ki je naredil iz nje kaznilišče.

Zdaj pa stop'mo še v dolino Drage. Streljaj daleč od gradu Kamen, med cesto in početjem hriba, leži pokopala. Nekaj tacev. In ne samo tu. Tudi ob spodnji graščini utegne načeteti na takšno grobišče in še 'n še...

In kje so zakladi, ki jih obeta naslov? Morda ste že ugurali?

V naravi človeka je, da rad stika z stvarjem, ljudmi in dogodki in dajnje preteklosti, katero so stoletja prekrila z rahlo patino romantike in skrivnosti. Ali ne bi kazalo tudi turističnim društvom raznolikosti o tem ljudskem nagnjenju? To so gradovi in njih razvaline, edine priče minulih stoletij. Le-te še utegnijo ljudem — turistom in izletnikom, ki so naveči v vsakdanjega mestnega hrupa zatekajo v naravo, pripovedovali sproščenje priča očeve zgodbe iz minulih stoletij, katerim romantična duša tako rada prisluhne.

Doklej bodo razvaline gradov še pravljivale svoje zgodbe? Nekatere še stoletja, druge — in teh je mnogo — le še desetletje, dve, morda tri, potiek pa bo ostala od njih le še brezobčana grmada nemega kamenja, ki ga je zgledal zob časa. S. S.

pod razvalinami, je bil nekoč mlin, ki je pripadal gradu. Ljudje, ki so nosili semkaj mlet žito, so pravili, da nesejo zrnje pod »kamen«.

Oglejmo si razvaline gradu. Zob časa jima ni prizanesel. Med razvalinami

je pognal pravecti gozd grmovja in borovcev. In kako je bilo nekoč? Zavrtimo kolo časa nazaj in prisluhnimo vsaj zgodbi, ki pričoveduje,

cesar prosi Gašperja Lamberga pomoci.

Na Dunaj je nazarec prispeval češki velikan Pegam in n' ga junaka pod cesarjem, ki bi mu bil kos; edina nadaja je Gašper Lambergh, zmagovalec 85 viteških turnirjev. — In kako se zgodila končna? Lambergh odide na Dunaj, kjer v dvoboju odsekata Pegamovo glavo.

Koliko je resnice v tej zgodbici? Vse je pold ljudske domačije. Res pa je, da je takrat plenil in pustošil po Slovenskem Jan Vítovce (Ceh ali Böhme, od koder izvirata popatenka Pegam). V želji po mirnem življenu so ljudje skovali pesem, ki govoriti o dvoboju med Pegamom in Lambergarjem, ki je, kakor vsi ostali člani tega rodu, slovil po vsej deželi kot spretem mečevalec.

Grof Lambergh so kasneje kupili od Katzensteinov spodnjo graščino in se presemili venjo, grad Kamen pa so opustili. Le-ta je začel močno propagati, ko so leta 1740 obnovili in počeli farno cerkev v Begunjah. Z grajsko coko so namreč prekriji cerkev. Celo to vedo povedati, da so se ljudje na poti od gradu do cerkve razpostavili v vrsto in coko podijali iz roke v roko.

In kaj govoriti zgodovina o spodnji graščini, ko so bili lastniki še Kacijanarji? — Tu je bilo sredšče protestantizma, ko je bil drugod po Slovenskem že bolj ali manj zatri. Pri takratni lastnici graščine Julijani Kacijanarjevi je živel nekaj časa tudi predikant Jurij Dalmatin.

Kasneje je kupil graščino bogataš Jerman in jo prodal 1875. leta avstrijskemu državnemu eretu, ki je naredil iz nje kaznilišče.

Zdaj pa stop'mo še v dolino Drage. Streljaj daleč od gradu Kamen, med cesto in početjem hriba, leži pokopala. Nekaj tacev. In ne samo tu. Tudi ob spodnji graščini utegne načeteti na takšno grobišče in še 'n še...

In kje so zakladi, ki jih obeta naslov? Morda ste že ugurali?

V naravi človeka je, da rad stika z stvarjem, ljudmi in dogodki in dajnje preteklosti, katero so stoletja prekrila z rahlo patino romantike in skrivnosti. Ali ne bi kazalo tudi turističnim društvom raznolikosti o tem ljudskem nagnjenju? To so gradovi in njih razvaline, edine priče minulih stoletij. Le-te še utegnijo ljudem — turistom in izletnikom, ki so naveči v vsakdanjega mestnega hrupa zatekajo v naravo, pripovedovali sproščenje priča očeve zgodbe iz minulih stoletij, katerim romantična duša tako rada prisluhne.

Doklej bodo razvaline gradov še pravljivale svoje zgodbe? Nekatere še stoletja, druge — in teh je mnogo — le še desetletje, dve, morda tri, potiek pa bo ostala od njih le še brezobčana grmada nemega kamenja, ki ga je zgledal zob časa. S. S.

pod razvalinami, je bil nekoč mlin, ki je pripadal gradu. Ljudje, ki so nosili semkaj mlet žito, so pravili, da nesejo zrnje pod »kamen«.

Oglejmo si razvaline gradu. Zob časa jima ni prizanesel. Med razvalinami

je pognal pravecti gozd grmovja in borovcev. In kako je bilo nekoč? Zavrtimo kolo časa nazaj in prisluhnimo vsaj zgodbi, ki pričoveduje,

cesar prosi Gašperja Lamberga pomoci.

Na Dunaj je nazarec prispeval češki velikan Pegam in n' ga junaka pod cesarjem, ki bi mu bil kos; edina nadaja je Gašper Lambergh, zmagovalec 85 viteških turnirjev. — In kako se zgodila končna? Lambergh odide na Dunaj, kjer v dvoboju odsekata Pegamovo glavo.

Koliko je resnice v tej zgodbici? Vse je pold ljudske domačije. Res pa je, da je takrat plenil in pustošil po Slovenskem Jan Vítovce (Ceh ali Böhme, od koder izvirata popatenka Pegam). V želji po mirnem življenu so ljudje skovali pesem, ki govoriti o dvoboju med Pegamom in Lambergarjem, ki je, kakor vsi ostali člani tega rodu, slovil po vsej deželi kot spretem mečevalec.

Grof Lambergh so kasneje kupili od Katzensteinov spodnjo graščino in se presemili venjo, grad Kamen pa so opustili. Le-ta je začel močno propagati, ko so leta 1740 obnovili in počeli farno cerkev v Begunjah. Z grajsko coko so namreč prekriji cerkev. Celo to vedo povedati, da so se ljudje na poti od gradu do cerkve razpostavili v vrsto in coko podijali iz roke v roko.

In kaj govoriti zgodovina o spodnji graščini, ko so bili lastniki še Kacijanarji? — Tu je bilo sredšče protestantizma, ko je bil drugod po Slovenskem že bolj ali manj zatri. Pri takratni lastnici graščine Julijani Kacijanarjevi je živel nekaj časa tudi predikant Jurij Dalmatin.

Kasneje je kupil graščino bogataš Jerman in jo prodal 1875. leta avstrijskemu državnemu eretu, ki je naredil iz nje kaznilišče.

Zdaj pa stop'mo še v dolino Drage. Streljaj daleč od gradu Kamen, med cesto in početjem hriba, leži pokopala. Nekaj tacev. In ne samo tu. Tudi ob spodnji graščini utegne načeteti na takšno grobišče in še 'n še...

In kje so zakladi, ki jih obeta naslov? Morda ste že ugurali?

V naravi človeka je, da rad stika z stvarjem, ljudmi in dogodki in dajnje preteklosti, katero so stoletja prekrila z rahlo patino romantike in skrivnosti. Ali ne bi kazalo tudi turističnim društvom raznolikosti o tem ljudskem nagnjenju? To so gradovi in njih razvaline, edine priče minulih stoletij. Le-te še utegnijo ljudem — turistom in izletnikom, ki so naveči v vsakdanjega mestnega hrupa zatekajo v naravo, pripovedovali sproščenje priča očeve zgodbe iz minulih stoletij, katerim romantična duša tako rada prisluhne.

Doklej bodo razvaline gradov še pravljivale svoje zgodbe? Nekatere še stoletja, druge — in teh je mnogo — le še desetletje, dve, morda tri, potiek pa bo ostala od njih le še brezobčana grmada nemega kamenja, ki ga je zgledal zob časa. S. S.

pod razvalinami, je bil nekoč mlin, ki je pripadal gradu. Ljudje, ki so nosili semkaj mlet žito, so pravili, da nesejo zrnje pod »kamen«.

Oglejmo si razvaline gradu. Zob časa jima ni prizanesel. Med razvalinami

je pognal pravecti gozd grmovja in borovcev. In kako je bilo nekoč? Zavrtimo kolo časa nazaj in prisluhnimo vsaj zgodbi, ki pričoveduje,

cesar prosi Gašperja Lamberga pomoci.

Na Dunaj je nazarec prispeval češki velikan Pegam in n' ga junaka pod cesarjem, ki bi mu bil kos; edina nadaja je Gašper Lambergh, zmagovalec 85 viteških turnirjev. — In kako se zgodila končna? Lambergh odide na Dunaj, k

ROMAN
SLIKANICA
ZANIMIVOSTI
FILM

ZADNJA STRAN

MIMI
MALENŠEK
KONIČ

VIGENCI 9
ROMAN

Aleš je vendar poslednji, ki lahko ohrani hiši staro ime. Sicer... končno so tudi drugi bogati kovači pošiljali sinove v mestne šole, toda Gašperinovi niso več bogati. Aleš bi moral sam prijeti za kladivo. Ah, stric Filip bo že vedel, kaj je treba storiti. Stric je bil zdaj njeno edino, zadnje upanje. — Mimogrede je pomisnila, kako neprjetno bo, če se stric Miklavž in Dominik ne bosta razumela. Bila pa je preveč trudna, da bi se dolgo mudila pri tej misli. Bo že nekako.

K njej je prišla Zgončeva Tilda in jo vprašala, ali ne misli priti večerjat. Ana je rekla, da ji ni do jedi. Hotela je vedeti, ali je še mnogo ljudi v hiši.

"Skoro vsi so odšli," je rekla Tilda. "Samo najbolj so-goltni pijanci se še nacejajo. Ni jim bilo treba dati toliko pijače. In umazali so po hiši, da do polnoči ne bomo pospravile za njimi."

"Je že dobro, da so dobili dovolj pijače," je menila Ana. "Vsaj ne bodo mogli govoriti, da smo jih slabo pogostili. Ne zgodsi se vsak dan, da bi pokopali gospodarja."

Tilda je odšla, Ani pa se ni dalo od tople peči. Hrbet je pritisikal na modelnice in pri tem postajala dremava. Medla luč pod stropom, tiktakanje stenske ure in oddaljeni šum vode so jo uspavalni. Slišala je, da se zadnji pogrebci odpravljajo, najbrž jih je Tilda opomnila. Kmalu potem je bilo čuti drsanje sirkove krtače po podu. Ženske so začele pospravljati. Jutri bo hiša spet v redu.

Mir, ki je nastal okrog nje, jo je spomnil nekoga družega miru, ki si ga je zadnja leta pogosto klicala v spomin.

Nenadoma je stala pred njo mladost, daljna in odmaknjena. Gledala jo je v drobcih, ki jih nikoli ni mogla strniti v celoto, toda vsak drobec zase je bil tako vabljiv, da se ni mogla odtrgati od njega. Živo se je spomnila dolgega, hladnega hodnika in nun s plahutajočimi ovratnicami. Potem je videla dvorišče in na njem gojenke samostanske šole. Tudi ona je bila med njimi. Zraven teh obrazov pa dojem mirnih večerov, sončnih juter in hrepenenje ptiča, ki ga vleče na jug!

Nasmehnila se je. Čemu bi še mislila in sanjarila? Vse to je prešlo za vselej. Samo spomin je ostal, spomin na tista leta, ki so bila edina srečna, ker so bila tako do vrha polna pričakovanja.

Zdaj je ostala sama. Tesno ji je pri srcu. Morala bi moliti za očeta, pa ji molitev noče iz srca. Tudi življenju bi rada dala smisel in bogatejšo vsebino, pa se čuti tako revno in prazno.

Spodaj so rezko zavilila vrata. Ana se je zganila.

"Sanjam," si je pocitala. "In danes so mi pokopali očeta." Odtrgal se je od peči, ugasnila luč in odšla. Ko je zaprla vrata za seboj, ji je mrzla kljuka pognala srh po hrbtnu. Zazdelo se ji je, da je vse okrog nje tako mrzlo in trdo, kot to staro železo.

II

Sedmino po Alešu Gašperinu so opravili precej tiho. Dan poprej je Ana poslala deklo Uršo po trgu s košaro pšeničnih hlebcev. Dekla jih je razdelila med trške reveže in jih obenem povabila k maši. Po maši se je zbralo v hiši precej siromakov. Ana jih je pogostila z zajtrkom, tudi nekaj pijace jim je dala, potem so molili za pokojnika in nato je dejala, da jim bo razdelila očetovo obliko.

SLIKA IZ AMERIŠKEGA BARVNEGA FILMA »BOSONOGA GROFCA« — V OZADJU HUMPHREY BOGART, KI JE PRRED DVEMA TEDNOMA UMRL. CLOVEKU JE KAR TEŽKO GLEDATI TEGA VELIKEGA IGRALCA V TEM TAKO SLABEM FILMU

Bralci nam pišejo

Spoštovano uredništvo!

V Vašem listu z dne 21. januarja sem našla zanimiv ilustriran članek o moških - pestunah.

Rado bi Vam sporočila, da to ni samo posebnost Amerike, ampak da tudi pri nas na Gorenjskem dobiš odlične moške pestunje. Kadarkad odpotujem, si vedno priskrbim pestunjo - moškega, da mi varuje mojo 3 mesecov staro deklico.

Prilagam Vam zadnji posnetek mojega otročička in »pestunje«, nemara Vam je mogoče priobčiti ta posnetek? Mislim si, da bi bil tudi bralnik Vašega lista všeč. Med redne naročnike Vašega lista spadam tudi jaz.

»CESTO PRIKLJANJANJA« IMAO V BERLINU. BERLINSKO LETALIŠCE TEMPELHOF JE NAMREC SREDI MESTA IN LETALA, KI SE SPUSČAJO LETIJO NAD LETALIŠCU NAJBLOŽIJO ČOVICO ŽE KAR MED HIŠAMI, DA SE LJUDJE NA ULICI SKLANJAJO.

Z GOLENJSKIM DRUGIM PATERKI

Z GORENJSKE

Z letkal in pravadi - II -

Vzhodno od vas Breznice pod Stolom, kjer se poleg znamenitih bratov Janšev rodil pesnik in filolog Jožef Zemlja (1805 do 1843), ježi prikupna vas Doslovica. Tu se je 9. februarja 1871 rodil krojač in kajžar eden vodilnih pisateljev novejše dobe Frančišek Saleški Finžgar.

Finžgar je pričel pisateljevati 1893. Veliko je število njegovih del, v katerih je obogatil slovenski književni jezik s klenimi, sočnimi, domačimi besedami, slovensko književnost pa z močnimi realističnimi podobami iz kmečkega življenja v preteklosti. Pravi biser med njegovimi deli pa je obširno zasnovani, zgodovinski roman Pod svobodnim soncem. Je to ena najboljših slovenskih ljudskih knjig in prvi izvirni slovenski roman v svetovnem merilu (preveden v srbohrvaščino, češčino in slovaščino). Roman se je našim ljudem močno priljubil in je doživel številne poneticse. — Prav kakor dramatik (Divji lovec, Naša kri, Veriga, Razvalina življenja), se je Finžgar oddolžil tudi naši mladinski književnosti (Student naj bo, Gospod Hudournik). Celotno njegovo delo pa je bogat prispevek v zakladnico slovenskega realističnega pripovedništva. Gorenjsko pokrajinu in njene ljudi je opisal v živi, domači besedi.

Pisanje Finžgarju nikdar ni bilo samo sebi namen, z njim je navajal ljudi k lepšemu in boljšemu življenju. Kot dober poznavalec idilične gorenjske vasi, kmečkega in delavskega proletariata, kot spretan pisec ljudskih iger in pisatelj junaka epopeje. Pod svobodnim soncem ter po svoji skrb za lepoto slovenskega knjižnega izraza je

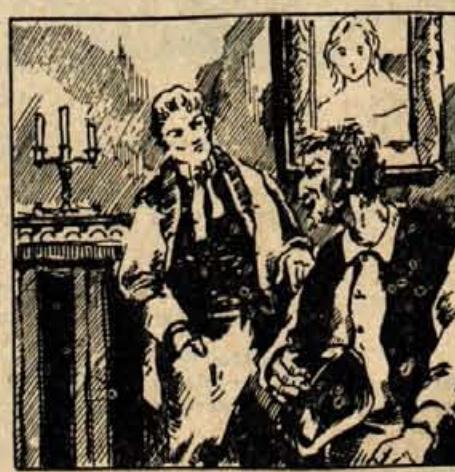
Finžgar eden prvih predstavnikov našega ljudskega pripovedništva.

V Doslovicih je bil okoli 1620 rojen tudi Luka Knafelj, mècen, ki je večino svojega premoženja določil za džafo ustanovo (umrl 29. 6. 1671 v Gross-Russbachu na Nižjem Avstrijskem).

Ustanova, ki je prvotno štela štiri mesta, se je z dobrim upravljanjem takoj pomnožila, da je štela tik pred prvo svetovno vojno nad trideset mest. Ker je bila namenjena dijakom iz bivše Kranjske, jih je večina študirala na dunajskem vseučilišču. Zelo velikemu številu kranjskih slovenskih dijakov je skozi dvesto let samo ta ustanova omogočila visokošolski študij.

Našušemo bežno še nekatere zaslužne može, na katere je, poleg že navedenih, vplivala krasota gorenjske pokrajine pod Stolom in Begunjščico in ki so iz kmečkega doma, v katerem se je večina izmed njih rodila, ponosili slavospev gorenjskega raja v širini sveta.

V Smokuču pri Breznici se je rodil pisatelj, narodni delavec in Prešernov biograf dr. Tomo Zupan (1830–1937). Matej Brencic (1856–1887), pisatelj in časniki, se je rodil v Hrašah pri Lescah. Dne 29. maja 1850 se je v Begunjah rodil dr. Anton Jeglič, ljubljanski škof, neustrašen branilec narodnih pravic na Dunaju in ustanovitelj prve slovenske gimnazije (umrl 2. VII. 1937), v Zapužah pri Begunjah zgodovinar Josip Apich (1853 do 1911) in v Rodinah pri Breznici, pripovednik in dramatik Janez Jalen (rojen 26. maja 1891), ki pripada mlajšemu pisateljskemu rodu.

33. Grad Kolovec je kraljeval napol pota med Kamnikom in Brdom. Njegov lastnik grof Hohenwart je sbežal pred Francozi in prepustil posestva oskrbniku Stefanu Poljaku. Ta je bil mlad mož, komaj 28 let star. Pravijo, da nove metle dobro pometajo in za mladega Stefana je ta pregorov gotovo vejljal. Na gradu in posestvih je imel tak red, kot ga ni bilo nikoli poprej.

Ke pa so se razpasle tatvine, za katere so dolžili rokovnjače. Je Poljak razpisal nagrado na rokovnjaške glave, katere, že vemo.

34. Da mu je za to prednost še tisto noč izginil iz hleva najboljši konj, se je kmalu zvedele in ljudje so se mu smejali: «Kaj pa se gre z bikom bost!» Poljak je bilo že skoraj žal, da se je tako vrzel v odkrit boj z rokovnjači — ne, da bi se jih bal, po sredi je bila druga stvar: ženil se je nameč. Zagledal se je v Reziko, lepo hčer kamniškega sodnika Gavršča. Zadnjo nedeljo so ju že vrgli z lece. V takih prilikah se je bilo pa le nekoliko nerodno preteplati rokovnjači. Toda zdaj se temu odtegniti ni več mogel nisi želel.

35. Tako je bilo razpoloženje na gradu, ko je Blaž prinesel novico o rokovnjačih. Možol je govoril precej zmedeno, toda ko je omenil brdskega pisarja, je Poljak razburjen skočil na noge. Blaž mu je moral ponoviti vse še enkrat, vendar vedel ni več, kar je že povedal. Pijančku so se kar ustia raztegnila, ko mu je oskrbnik dal precejšen obrok razpisane denarja, ostalo pa mu oblijubil, ko se bo stvar dobro iztekl.

36. Stefan je takoj velel osedlati konja in zdrvel na Brdo. Ko je prišel v pisarno k doktorju Burgerju, je takoj sprožil zadevo, zaradi katere je prišel. Ko mu začne pripovedovati o njegovem pisarju, je Burger sunkoma vstal s stola in odpril vrata v sosednjo pisarno. Soba, v kateri je še pred nekaj trenutki sedel pisar Rak, je bila prazna. Črnito, ki se še ni posušilo, je pričalo, da je moral biti nekdo že pred kratkim tu.